

M

Brněnský

metropolitan

listopad 2022

Které nápady pro Brno dojedou do cíle?

Fotoreportáž
**Rekonstrukce parku
na Moravském náměstí
jde do finále**

Rozhovor
**Děti by měly chodit
do zoo žasnout, říká
nová ředitelka**

Historie
**Zbrojovka: výrobní
kolos padl, síla
symbolu zůstala**

Sport
**Favorit Brno se vrací
ke kořenům a zaměří
se i na dráhu**

Brněnské Vánoce

2. nejlepší Vánoce na světě.

Hned po těch vašich doma.

25/11 – 23/12

www.brnenskevanoce.cz

B | R | N | O

TIC BRNO ←

GOTOBRNO.cz

Statutární město Brno finančně podporuje TIC BRNO, příspěvkovou organizaci. Akce se koná pod záštitou primátorky statutárního města Brna JUDr. Markéty Vaňkové.

6 | Magistrát informuje
**O budoucnosti likusáků
 na Kraví hoře se bude jednat**

10 | Rozhovor
**Děti vězňů jsou také oběti
 zločinu. Jen nejsou vidět**

16 | Aktuálně
**Nad Římským náměstím
 levituje žena z ocele**

21 | Téma
**Administrativu zvládnete
 z domu. Vítejte na Brno iD**

36 | Kultura
**Uměleckoprůmyslové muzeum
 vystavuje soudobý český porcelán**

42 | Sport
**Nejdůležitější je pro nás charakter,
 říká trenér fotbalové Líšně**

Magistrát informuje | Tržní řád určí místa pro parkování sdílených koloběžek a kol

Kultura | Das Filmfest: filmy, které mluví německy, ale dívají se evropskýma očima

Milé čtenářky, milí čtenáři, v brzké době skončí oprava dvou významných brněnských náměstí. Dosud je lidé obcházeli a přes plot pozorovali bagry, výkopy, dlaždiče a zahradníky. Zanedlouho ale ploty zmizí a prostranství budou opět průchozí. A docela jinačí.

Ta dvě náměstí mají leccos společného. Jejich názvy začínají stejným písmenem, v obou případech se jedná o rozsáhlá veřejná prostranství. V minulosti vypadala úplně jinak, na historických malbách a snímcích byste je nejspíš nepoznali. Jedním do 60. let minulého století protékal mlýnský náhon, druhým procházelo středověké opevnění, které bylo rozebráno v průběhu 19. století. A s oběma náměstími jsou spjati augustiniáni.

Příslušníci řádu sv. Augustina přišli do Brna v půlce 14. století. Bratr císaře Karla IV. markrabě Jan Jindřich Lucemburský pro ně založil klášter s kostelem sv. Tomáše (ano, už víte, že jde o Moravské náměstí). V roce 1783 za císaře Josefa II. byli augustiniáni vystěhováni a přesunuli se do opuštěných budov cisterciáckého kláštera na Starém Brně. Uhodli jste? Ano, to druhé je Mendlovo náměstí.

Obě místa už také dlouho neodpovídala současným nárokům obyvatel města. Snad se jim bude nová podoba líbit. Nahlédnout do zákulisí rekonstrukce parku na Moravském náměstí můžete ve fotoreportáži na stranách 27–29, Mendlovo náměstí vám představíme v prosincovém čísle.

Podzim plný barev přeje

Zuzana Gregorová

M | Brněnský
metropolitan

Informační magazín občanů města Brna,
 listopad 2022

Periodický tisk územního samosprávného celku

Editorka: Z. Gregorová

Redaktoři: M. Žáková, M. Dvořák, R. Loukotová,
 A. Dudková, J. Vašíčková, R. Burián, F. Poňuchálek,
 Z. Obalilová

Vydavatel: statutární město Brno,
 Dominikánské nám. 1, 602 00 Brno, IČ: 44992785

Redakce: Magistrát města Brna, Tiskové středisko,
 Husova 12, 601 67 Brno, tel.: 542 172 064,
 e-mail: tis@brno.cz

metropolitan

Redakce neodpovídá za obsah názorových rubrik.

Periodicita: 11× ročně (s výjimkou srpna),
 18. ročník, MK ČR E 21747

Místo vydávání: Brno

Dáno do tisku: 21. 10. 2022, distribuce: do 31. 10. 2022,
 poté je magazín k dispozici v budovách Magistrátu
 města Brna a v tramvajích DPMB a na dalších místech

Inzerce: Regionální vydavatelství, s. r. o.,
 K Žižkovu 282/9, Praha 9, 190 00, IČO 27846717
 Havel Mouka, 602 557 777, mouka@regvyd.cz
 Karel Marek, 606 740 730, k.marek@regvyd.cz
 Michal Novák, 739 724 774, novak@regvyd.cz

Tištěný náklad: 210 000 ks

Distribuce: Česká distribuční

Foto na titulní straně: MMB

B | R | N | O

www.brno.cz

Najdete nás na: @brnomycity

Nová pítka osvěží lidi i psy

U polikliniky na Lesné, v Černých Polích na Volejníkově, v Jundrově na Veslařské a v Králově Poli na Hlaváčově. Tam by do jara měla přibýt pítka, která vzešla z vítězného projektu v participativním rozpočtu Dáme na vás. Osvěžení přinesou lidem i psům, součástí jejich konstrukce totiž bude psí miska.

•
(zug)

Tržní řád určí místa pro parkování sdílených koloběžek a kol

Zatím 380 míst, kde lze odstavovat sdílené koloběžky a kola, je uvedeno v novele Tržního řádu města Brna, kterou v polovině října schválili radní. Je to reakce na požadavky městských částí na regulaci takzvaného bike-sharingu.

Pro parkování koloběžek a kol jsou určeny tři druhy míst. Jde o parkovací stání pro jednostopá vozidla v rámci oblastí rezidentního parkování, dále o místa u cyklostanů a k dispozici jsou zatím také tři virtuální parkovací místa. Síť bude magistrátní odbor dopravy ve spolupráci s městskými částmi postupně rozšiřovat a nové lokality uvádět v příloze Tržního řádu.

Novela pomůže vymáhání parkování sdílených dopravních prostředků mimo režim půjčení. Kontrolu má provádět městská policie nebo městské části, podnikatelům provozujícím bikesharing lze uložit pokutu až 100 tisíc korun.

•
(rob) | foto: MMB

Trápí vás dluhy? Využijte druhé Milostivé léto

Zbavit se exekucí je možné už jen do 30. listopadu letošního roku.

Kampaň Milostivé léto 2 se týká lidí, již dluží veřejnoprávním institucím, jako jsou zdravotní pojišťovny, krajské či městské nemocnice, dopravní podniky a další, ale připojili se i soukromí věřitelé Airbank, Česká spořitelna, Home Credit, Moneta Money Bank, Raiffeisenbank, Unicredit a Zaplo. Informace získáte na webu milostiveleto.cz. Odborné poradenství poskytuje Občanská poradna Brno, Diecézní charita Brno – Cel-suz, Poradna Dialog či romské středisko Drom.

•
(java)

Památník tří odbojů na Rooseveltově ulici připomíná hrdinství lidí, kteří se vzepřeli despotickým režimům a zaplatili za to pronásledováním, vězněním i životem. Proto se i letos stane místem, kde vedení města a další významné osobnosti uctí 17. listopadu v 10 hodin Den boje za svobodu a demokracii a Mezinárodní den studentstva.

(mak) | foto: Zdeněk Kolařík

Soutěž ukáže budoucí podobu nové školy na Botanické

Urbanisticko-architektonická soutěž naznačí budoucí podobu nové sportovní základní školy pro až 540 dětí na Botanické. Účastníci budou navrhovat nejen budovu (lokality A), ale také přilehlá veřejná prostranství (lokality B). V návrzích by měl zůstat zachován význam okolní zástavby a architekti by se měli zabývat například i dopravní obslužností nebo napojením na cyklostezku. Odevzdat soutěžní návrhy lze do 24. března 2023, výsledky budou známy patrně v květnu příštího roku a poslouží jako důležitý podklad pro následující kroky.

•
(and) | mapa: MMB, KAM Brno

Kdo vybuduje sportovní a rekreační areál v Pisárkách?

V říjnu začalo hledání firmy, která vybuduje první etapu sportovně-rekreačního areálu u Anthroposu v Pisárkách. V této etapě za přibližně 250 milionů korun se počítá například s demolicí nynějších objektů, kompletní přípravou inženýrských sítí a posléze s výstavbou sportovišť. V areálu vyrostou mimo jiné in-line okruhy, víceúčelové pískové hřiště, pumptrack nebo fotbalové hřiště. Projekt zahrnuje i rekonstrukci památkově chráněné stělnice, která by jí měla vrátit pokud možno takovou podobu, jaká je zachycená na dobových fotografiích. Vznikne také lávka přes řeku Svratku, kterou využijí cyklisté i pěší.

•
(and)

Na Lomené vznikají byty pro samoživitelky i mladé lidi

Mezi klíčové brněnské projekty patří také rekonstrukce bývalé ubytovny a koleje na Lomené v městské části Brno-jih. Nově opravené byty budou sloužit jako sociální, a to pro mladé rodiny, samoživitelky či lidi odcházející z azylového domu pro mládež. První etapa oprav už probíhá a druhá, při níž vznikne parkoviště, začne v příštím roce.

Budova bývalé ubytovny a kolejí má osm podlaží a suterén a byla postavena mezi lety 1985 a 1989. Již několik let je kvůli svému stavu bez využití a probíhají zde maximálně udržovací práce a v zimě temperace, nyní však bude sloužit jako sociální bydlení. Rekonstrukce se na začátku zkomplikovala. V místě, kudy povede nová příjezdová komunikace k domu od ulice Pompovy, stála zanedbaná jednopodlažní stavba, která musela

být stržena. Tato akce se však prodloužila kvůli nálezu azbestu a eternitové střešní krytině. Demolice musela probíhat za speciálních podmínek a zařizovaný eternit byl předán k ekologické likvidaci. Tento nutný krok byl ukončen v září 2021.

Následovaly projekční práce, které určily, jak velké zásahy jsou potřeba, a také budoucí dispozice bytů. Nyní probíhá samotná rekonstrukce, která dá vzniknout 40 bytům. Nově bude obyvatelné i první podlaží, kde dříve fungovala klubovna.

Byty budou mít dispozici 1+1, 1+2 a 1+3. Budoucí osazenstvo domu by měly tvořit mladé rodiny, samoživitelky či soběstační nízkopříjmoví senioři.

Nastěhují se tam ale i mladí dospělí, kteří odcházejí z azylového domu pro mládež, do něhož se dostávají často z dětských domovů. Podpora sociálních pracovníků jim poskytne prostor osvojit si sociální návyky nutné pro běžné fungování ve společnosti. Díky bytům určeným přímo pro tuto skupinu lidí je lze

dále podporovat a zajistit jim v rámci možností hladký přechod k samostatnosti.

Dům jako nový

Rekonstrukce se týká jak vnějšku – fasádu čeká zateplení –, tak hlavně vnitřních prostor domu, kde nezůstane téměř kámen na kameni. Vybourají se a odstraní bytová jádra, kterým podle dobových zvyklostí vévodí umakart, a nahradí je nové příčky z pórobetonových tvárníc. Samozřejmostí je finální výmalba bytů. Nové budou dveře vnitřní i vnější včetně zárubní a obnovy se dočkají také nevyhovující topná tělesa. Každý byt dostane kuchyňskou linku a digestoř, jak bývá u tohoto druhu městského bydlení zvykem.

Změny čekají rovněž suterén, ve kterém se nachází kotelna a provozní prostory. Počítá se s kompletní výměnou rozvodů inženýrských sítí, nové tedy budou vodovodní a kanalizační trubky, elektřina a plyn. Vymění se také výtah, stavba ale nebude zcela bezbariérová. Dům by měl být opravený a otevřený v prosinci 2023.

Přiléhající parkoviště a silnice a chodník z Pompovy ulice se budou realizovat v příštím roce. Současně s těmito pracemi se prodlouží nynější vodovodní řad a zhotoví se samostatná přípojka.

Aktuální informace hledejte na webových stránkách cobude.brno.cz.

Zdeňka Obalilová | foto: Zdeněk Kolařík

Sociální prevence pro mladé dospělé pomáhá lidem od 18 do 26 let, kteří se ocitli v nepříznivé situaci často spojené se ztrátou bydlení. Sociální pracovníci poskytují podporu a dočasné zázemí pro aktivity vedoucí k rozvoji dovedností, návyků a společenských vztahů potřebných k překonání obtížné životní situace. Dalším nástrojem jsou dostupné byty a komplexní sociální podpora.

O budoucnosti likusáků na Kraví hoře se bude jednat

Názory na využití plochy poblíž hvězdárny na Kraví hoře, která je zastavěna likusáky ve vlastnictví města a VUT v Brně, se liší. Jasný výsledek nepřinesla ani anketa mezi Brňany. Koncepční řešení má navrhnout nová pracovní skupina.

V květnu představila hvězdárna plán na revitalizaci části Kraví hory, kde stojí pět likusáků, které jsou spolu s pozemkem ve vlastnictví města a hvězdárna je má ve správě. Vzhledem k nepřilíživému technickému stavu budov navrhla jejich zbourání a rozšíření volně přístupného parku. Proti tomu se postavila místní tvůrčí komunita. Pro hudebníky a další kreatívce, kteří zde jsou v pronájmu, jde totiž o cenné a inspirativní útočiště.

Vedení města proto vyhlásilo anketu, v níž se Brňanů ptalo, jestli jsou pro rozšíření parku, nebo pro zachování objektů pro experimentální tvorbu a kulturu. Na městském portálu Brno iD hlasovalo 1 556 lidí, z toho 835 bylo pro první možnost a 721 pro druhou, výsledný poměr 53,6 % k 46,4 % nenabídl jednoznačný výsledek. Souběžně s anketou se uskutečnila schůzka se zástupci místní kreativní komunity. Ti mají v plánu připravit studii, jež by ukázala, jak v lokalitě zachovat umělecké a tvůrčí aktivity a zároveň celý prostor otevřít a rozvíjet ho. Proběhla také jednání s vedením VUT v Brně, majitelem rozsáhlejší části areálu bývalých kasáren na Kraví hoře.

S přihlédnutím k výsledku ankety a ke zmíněným setkáním rada města zřídila pracovní skupinu, která má navrhnout nejvhodnější řešení pro celou lokalitu. Členy jsou zástupci města, VUT, hvězdárny, městské části Brno-střed, Kanceláře architekta města Brna a místní kreativní komunity. ■

Roman Burián | foto: archiv Hvězdárny a planetária Brno

Na základě výsledků letošních komunálních voleb se sešlo poprvé v novém složení Zastupitelstvo města Brna. Na ustavujícím zasedání 20. října byla primátorkou města zvolena opět Markéta Vaňková (ODS).

Podle koho nebo čeho jsou pojmenovány brněnské ulice? Dozvíte se to mj. v aplikaci data.brno.cz/apps/názvy-ulic. Z údajů např. vyplývá, že 811 ulic nese jméno mužů a jen 41 žen, 84 názvů je inspirováno flórou a jen 14 faunou.

Hledá se firma, která opraví bytový dům na Hálkově 4. Vzniknout by tam mělo 11 startovacích bytů a jeden byt pro obyvatele s omezenou schopností pohybu a orientace. Cílem je, aby rekonstrukce začala v první polovině roku 2023.

Kulturní fórum: Ohlédnout se a hodnotit je základ

Patnácté setkání Brněnského kulturního fóra se zaměří na důležitost evaluace a vyhodnocování procesů v kultuře.

Odehraje se 23. listopadu v Co.Labs na Kounicově. „Podíváme se, jak se podařilo naplnit první akční plán brněnské kultury, a představíme přihlášku Brna, tzv. bidbook, do soutěže Evropské hlavní město kultury 2028. O svých zkušenostech s evaluací v kultuře promluví v panelové debatě také pozvaní experti a expertky,“ zve Kateřina Havelková z magistrátního odboru kultury. Více na kultura.brno.cz/forum. ■

(ral)

Hledá se zhotovitel Janáčkova kulturního centra

Začátkem října odstartoval proces výběru firmy, která pro město na rohu ulic Besední a Veselé postaví nový sál pro Filharmonii Brno. Předpokládaná cena je 2,4 miliardy korun. Samotné zadávací řízení potrvá devět měsíců, stavba Janáčkova kulturního centra by měla začít příští rok a hotovo má být v roce 2026. Veřejná zakázka zahrnuje také dokončení podzemních garáží nebo proměnu prostranství před budovou na nové náměstí pojmenované podle prvního rektora JAMU Ludvíka Kundery. Další informace najdete na www.salprobrno.cz. ■

(rob)

Číslo měsíce

215 915

Tolik návštěvníků v létě (červen až srpen) zavítalo na projíždku lodí po Brněnské přehradě. Podle statistik CzechTourism jde o nejnavštěvovanější atraktivitu města. Velmi oblíbená byla během léta také Zoo Brno se 133 tisíci návštěvníky.

V první výzvě programu Pro Kreativní Brno uspěl např. projekt Air Square. Tvůrci o něm říkají: „Touto instalací chceme prezentovat moderní udržitelnou architekturu i potenciál nevyužitých městských prostor.“

Potřetí vyhlášíme unikátní dotační titul pro kreativce

Od 30 do 200 tisíc korun mohou od města v rámci dotačního programu Pro Kreativní Brno získat lidé nebo firmy působící v kreativně-kulturních odvětvích (architektura, módní, grafický, produktový či UX design, videohry a hry, multimédia nebo informační a komunikační technologie). Žádosti o podporu například na účast na veletrhu nebo na boj s vizuálním smogem přijímá město od 1. prosince 2022 do 31. ledna 2023. Výzvu spolu s podmínkami najdete zájemci na dotace.brno.cz nebo na kreativnibrno.cz.

(ral) | foto: Air Square

Rezidentní parkování se rozšíří do Králova Pole

Dvě královopolské oblasti se od 21. listopadu přidají do systému rezidentního parkování. Do návštěvnické zóny C bude patřit oblast 3-08 (Dalimilova) a 3-09 (Herčíkova). Stání zde bude regulováno v pracovní dny od 17 do 6 hodin. Více informací najdou zájemci na webu parkovanivbrne.cz.

(and)

Termín stavby multifunkční haly určí město

Multifunkční halu u brněnského výstaviště, ale také část parkovišť, komunikace a inženýrské sítě v jejím okolí má stavět společnost HOCHTIEF CZ, která uspěla ve veřejné zakázce s cenou 4,44 miliardy korun. Práce začnou až na základě výzvy města, případná časová prodleva mezi podpisem smlouvy a předáním stavby neznámá žádné další finanční náklady. Od smlouvy je také možné odstoupit nebo ji vypovědět v případě, že nebude zajištěno financování stavby nebo Evropská komise neschválí veřejnou podporu. Informace o tomto strategickém projektu města jsou k dispozici na webu arenabrno.cz.

(rob)

V roce 2028 Brno evropským hlavním městem kultury nebude

Brno, Broumov, České Budějovice a Liberec. Z kvarteta názvů českých měst, které se dosud skloňovaly ve spojitosti s titulem Evropské hlavní město kultury 2028, se v půlce října stalo duo – Broumov a České Budějovice.

Výsledky prvního kola kandidatury oznámili zástupci mezinárodní poroty na tiskové konferenci na ministerstvu kultury 14. října. Jejich kritéria nejlépe naplnily Broumov a České Budějovice. Ty nyní své koncepty detailněji rozpracují a na základě toho padne v příštím roce finální rozhodnutí, kdo z nich ponese spolu s jedním francouzským městem titul Evropské hlavní město kultury roku 2028. I když pro Brno cesta za tímto titulem momentálně skončila, už v přípravách se podařilo nastartovat řadu procesů a spoluprací, které budou pokračovat. Kandidaturu využil tým Brno 2028 jako příležitost, jak definovat, co je ve městě třeba zlepšit, a díky tomu Brno jako celek posílit.

Výzvou podle něj mohou být například velké rozdíly mezi jednotlivými městskými částmi, ale také mezi obcemi celého kraje. Kulturu přitom vnímá jako tmel existujících vazeb a akcentuje její roli v regeneraci měst nebo vyloučených lokalit.

„Koncepti jsme ve spolupráci se zástupci brněnské i zahraniční scény stavěli s vědomím, že projekty a zvolené metody použití kultury jako nástroje proměny mají být udržitelné i bez titulu, protože Brno už evropským městem kultury opravdu je,“ potvrdila programová ředitelka Brno 2028 Marcela Straková.

Jedním ze silných podprojektů kandidatury bylo např. nové využití areálu brněnského výstaviště, které s ohledem na výročí v roce 2028 bude město řešit v každém případě, neboť se už dlouho snaží toto architektonicky významné místo v dostupné vzdálenosti od centra oživit.

S tím, na čem tým Brno 2028 kandidaturu vystavěl, se můžete seznámit na brno2028.cz/bidbook-cs.

Radka Loukotová

Bikesharing díky městu vyzkoušelo skoro 10 tisíc lidí

Pilotní projekt na podporu sdílených kol, který trval od 11. dubna do 30. září, zná své výsledky. Celkem se uskutečnilo více než 102 tisíc jízd s průměrnou délkou 16 minut – a nejčastějším cílem byly Lužánky.

Město Brno od dubna do tovalo dvě jízdy s délkou maximálně 30 minut na sdíleném kole denně. Služba byla ukončena k 30. září z důvodu vyčerpání vyčleněných dvou milionů korun na tento projekt. Díky němu poskytovatelé zaznamenali 9 817 nových uživatelů.

Využití sdílených kol kopíruje běžné křivky dopravního chování. Lidé na ně nasedali především ráno a poté v odpoledních a večerních hodinách, kdy počet výpůjček dosahoval maxima. Více se jezdilo v pracovní dny, špička pak připadla na středu.

Nejčastěji cyklisté mířili k parku Lužánky – kde najdete také jedno z prvních virtuálních parkovacích míst. Ráno se zase dopravovali více do velkých kancelářských center, jako je Vlněna či Zbrojovka. Délka jedné cesty se pohybovala okolo 16 minut a nejpobulárnější byla sdílená kola v létě. Celkově nejvytíženějším měsícem byl srpen. Následně se pomocí dotazníku od 700 uživatelů zjišťovaly silné a slabé stránky projektu a také jejich osobní motivace při využívání bikesharingu. Polovina respondentů jezdila na sdílených kolech i před zahájením městské podpory a hodlá tento způsob dopravy užívat i nadále. Druhá polovina začala s bikesharingem díky zmíněné dotaci. U téměř 50 % jízd posloužila sdílená kola jako náhrada za městskou hromadnou dopravu.

Ukázalo se také, že je nutné zlepšovat bezpečnou infrastrukturu pro cyklisty, což byl nejhůře hodnocený faktor a zároveň bariéra ochoty používat sdílená kola častěji. Cenný je také seznam tipů s návrhy, kde by mělo být možné bicykly odkládat.

Zdeňka Obalilová | graf: MMB

Nevidomí budou vyprávět své životní příběhy i koncertovat

V listopadu se v Brně chystají dvě akce, které mají přitáhnout pozornost „vidoucí“ části společnosti k nevidomým. Chtějí ukázat, že i člověk s vadou zraku se může věnovat různým zajímavým aktivitám.

Odbor zdraví Magistrátu města Brna pořádá ve čtvrtek 10. listopadu od 13 do 18 hodin v obchodní galerii Vaňkova osvětovou akci Den nevidomých. „V každé hodině vystoupí dva až tři nevidomí a slabozrací se svým životním příběhem, který prozradí víc o jejich zajímavých volnočasových, sportovních, uměleckých nebo profesních aktivitách,“ uvedl koordinátor pro osoby se zrakovým postižením Radim Paseka. U stolků se příchozí mohou seznámit se službami organizací, které pomáhají osobám se zrakovým postižením, a také si mohou nechat vyšetřit a změřit zrak u očního lékaře. Od 10. do 24. listopadu bude v Knihovně Jiřího Mahena na Koblížně 4 probíhat doprovodná výstava fotografií ze života nevidomých a slabozrakých.

Zemský zaopatřovací ústav pro slepé v Chrlicích funguje už 100 let. K oslavám tohoto významného výročí a v rámci festivalu Dny umění nevidomých na Moravě připravila oblastní pobočka Sjednocené organizace nevidomých a slabozrakých spolu s městem Brnem a Jihomoravským krajem koncert nevidomých. V úterý 15. listopadu od 16 hodin v sále Centra sociálních služeb pro osoby se zrakovým postižením v Chrlicích vystoupí absolvent Konzervatoře Jana Deyla v oborech klasický zpěv, hra na akordeon a hra na klavír Radek Žalud, který se věnuje interpretaci hudby klasické, dechové, populární i muzikálové. Vstupné je dobrovolné.

Jana Vašíčková, Zuzana Gregorová | foto: Zdeněk Kolařík

IMI

NORGREN

HLEDÁME NOVÉ KOLEGY K CNC STROJŮM

OD OBSLUHY AŽ PO PROGRAMÁTORY

Na dobu
neurčitou

Zajímavé
ohodnocení

Rozšiřujeme
CNC výrobu

Čistá
hala

Více info na **733 148 550**
nebo **www.hybemesvetem.cz**

IMI NORGREN CZ - CTPark Modřice, Evropská 861, 664 42 Brno - Modřice

VÝKUP AUTOVRAKŮ

VYVRAK

ZA NEJLEPŠÍ CENY

- odvoz zdarma
- doklad o eko likvidaci

+420 731 04 04 05

www.vyvrak.cz

RY22009605

RY22009605

Inzerce v těchto novinách pro vás zajistí:

Havel MOUKA

☎ 602 557 777
✉ mouka@regvyd.cz

Karel MAREK

☎ 606 740 730
✉ k.marek@regvyd.cz

Tomáš KARAL

☎ 732 530 071
✉ karal@regvyd.cz

Michal NOVÁK

☎ 739 724 774
✉ novak@regvyd.cz

**REGIONÁLNÍ
VYDAVATELSTVÍ**

CHCIINZERCÍ.CZ

VSA

SLAVÍME 30 LET EXISTENCE ŠKOLY

navštivte nás na veletrhu vzdělávání
GAUDEAMUS
ve dnech 1.–4. 11. 2022

30

WWW.VSA.CZ
TEL: +420 737 236 912
www.facebook.com/akademiebrno

RY22000101

Děti vězňů jsou také oběti zločinu. Jen nejsou vidět

Nástup do vězení změní člověku život. Ale nejen jemu. Do nové – nezáviděníhodné – situace se dostává i jeho partner a děti. Najednou je doma méně peněz a více starostí. Opora zmizela a táta nebo máma na všechno zůstane sám/a. Těmto neviditelným obětem trestných činů pomáhá Mezinárodní vězeňské společenství, které každoročně před Vánocemi pořádá sbírku dárků pro děti vězňů bez peněz. Jak lze přispět, prozradila vedoucí projektů pro rodiny a děti Žaneta Dvořáčková.

Co je podle vás pro člověka těžší, nastoupit poprvé do vězení nebo se do něj poprvé vrátit?

Zajímavá, záludná otázka. Asi úplně netuším. Pro někoho je těžší tam jít poprvé, protože neví, co ho čeká, je to šok. Pro některé je těžší se tam vrátit, protože už vědí, co je čeká. A navíc je to znovuselhání, obrovské zklamání pro všechny, odsouzeného i jeho rodinu. Ale nedokážu to posoudit, to by museli říct oni.

Mezinárodní vězeňské společenství si klade za cíl pomáhat všem, kterých se dotkl zločin: obětem, odsouzeným i lidem propuštěným z vězení, ale také rodinám všech těchto skupin. Na děti vězňů se moc nemyslí. Co je těžištěm vaší práce právě s nimi?

Ty děti také spadají do kategorie obětí trestných činů, říká se jim neviditelné oběti. Na ně to má také dopady, ale veřejnost je jako oběti nebere. Věnujeme se jim proto, že se jim nikdo nevěnuje, propadávají systémem. To, že rodič jde do výkonu trestu, neznamená automaticky pro žádný úřad ani neziskovou organizaci, že vstupuje do jeho rodiny. V něčem jsou jejich potíže podobné jako u jiných sociálních skupin, začnou mít problémy s financemi, ubytováním, ale zároveň je tam specifikum – stigma, stud. Nechtějí se s tím moc svěřovat, nesou si to sami v sobě, druhý rodič neví, jestli a jak to má říct dětem, svému okolí, nevědí, co s nimi bude, jak dlouhý trest nakonec bude.

Je tam tolik nejistot a tolik toho naráz rodiny prožívají, že jsou zahlcené, traumatizované. A není nikdo, kdo by jim řekl, to bude dobré, teď udělejte tohle a tohle, takové jsou podmínky návštěv, tamhle se obraťte, když nebudete mít na jídlo.

Jaké aktivity provozujete v Brně?

Smyslem naší práce je rodinám pomoci hned od začátku, když někdo do výkonu trestu odchází. Nabízíme poradenství, práci s rodinami, ale i materiální pomoc: jídlo, oblečení, boty, školní pomůcky. To je praktická stránka věci. Gros je pro nás ale provázení, my tomu říkáme profesionální přátelství nebo mentoring. Někdy si o tom lidé jen potřebují popovídat, zorientovat se v situaci, potřebují informace nebo nasměrovat na další služby, jindy jim koupíme a přineseme potraviny, protože právě nemají dostatek. Pro děti máme sbírku vánočních dárků Andělský strom, v České republice běží od roku 2011. Snažíme se do projektu vybrat rodiny vězňů, které nemají žádné prostředky. Odsouzení pro své děti napíšu vánoční dopis, my k tomu přidáme dárek kolem pětistovky. Hlavním poselstvím je, že na ně táta nebo máma myslí, má je rád/a, něco jim poslal/a, mají něco fyzického, je to přítomnění toho rodiče a jeho lásky. Chceme, aby děti cítily, že i když je máma nebo táta ve vězení, pořád je to rodič. A omezení jejich setkávání je velké. Odsouzení mají nárok na návštěvu tři hodiny měsíčně, navíc maximálně čtyři lidi, pokud je tedy v rodině víc dětí, ani se

Podle statistik se většina rodin vězňů, téměř 100 procent, bez pomoci kolem třetího roku trestu rozpadá.

tam nepodívají. Věznice navíc nejsou zrovna přátelské místo pro děti. A když od nich rodiny bydlí 200 nebo 300 kilometrů, tak se tam v podstatě nedostanou. Kontakt s dětmi je pak hodně ztížený, zůstává jen na dopisech a telefonátech, pokud má odsouzený peníze na známky a kredit. Jde nám o propojení a udržení pouta. Dále pro děti pořádáme Andělský klub a letní tábory, kde se zaměřujeme na zvyšování dovedností a kompetencí pro život. Hodně z nich žije na ubytovnách, azylech, mají nižší socioekonomický status. Nemají moc příležitostí se rozvíjet, většina nechodí na žádné kroužky, protože rodiny na to nemají peníze. Učíme je i základní věci, jak mezi sebou komunikovat, jak řešit konflikty, ne řevem nebo rvačkou, že to jde jinak. Kluby jsou pro ně také bezpečné prostředí, jsou tam jiné děti, které mají podobné zkušenosti, vědí, jaké to je. I docela malé děti si dokážou dát nečekaně velkou podporu, když se jim stýská nebo když řeší, že rodiče sice mají rády, ale zároveň jsou strašně naštvané, protože jim chybí, není tam na narozeniny, v první školní den. Nevědí, co mají říct ve škole, když se jich paní učitelka zeptá, co dělá tatínek. To, že si o svých pocitech a zkušenostech mohou s někým popovídat, zeptat se, jak to prožíváš a řešíš ty, je pro děti hodně cenné. V Brně ještě probíhá doučování dětí a máme i svépomocnou skupinu pro rodiče, kde se podobně jako děti v Andělském klubu mohou cítit bezpečně. V rámci této skupiny jsme teď uspořádali i víkendový výjezd, kde se mohli nejen setkat, ale měli tam i program. Chceme je vést dál, vzdělávat je v rodičovských kompetencích. Mnozí z nich moc neřeší vzdělání dětí, neví si rady s výchovou, proto se je snažíme motivovat, probírat to s nimi, propojit je s odborníky, psychology, výchovnými poradci.

Kdy sbírka Andělský strom začne?

Už teď (v půlce října – pozn. red.) nám z věznic přicházejí přihlášky. Právě věznice nám pomáhají vytipovat odsouzené, kteří mají takhle potřebné rodiny. My je začínáme obtelefonovat, zjišťovat přání... Lidé mohou na našem webu vyplnit formulář, ve kterém uvedou, kolik dávků by chtěli poskytnout, kolika dětem, pak jim přidělíme konkrétní věci a dozvedí se i křestní jméno, které napíšou na zabalovaný dárek. Ten pak pošlou k nám, my přidáme vánoční dopis od odsouzeného rodiče a pošleme to do rodiny.

V Brně tedy chodíme do rodin osobně a letos chceme udělat vánoční party, na které by se mohly sejít rodiny, které by chtěly. Uvidíme, jestli to půjde a jaká bude odezva.

Proč je důležité pracovat s rodinami odsouzených?

Protože jsou trestem taky postižené, často to až traumaticky zasáhne do jejich života. Pokud se samotný rodič stará o malé děti, pak nemá příjem, nemůže chodit do práce. Potom třeba přijdou exekuce, odsouzení mívají dluhy, rodina je tedy v propadu. Odsouzení je pro rodinu šok, druhý rodič řeší, jak se vyrovnat s tím, že partner něco provedl, budu s ním, nebudu, je to dál rodič mých dětí. Někdy se to přirovnává ke stavu, jako by partner zemřel, dětem máma nebo táta najednou zmizí ze života a nemá téměř žádnou moc na ně dál působit, být pro ně oporou. Proto je důležité ty rodiny podržet. Často se pak stává, že rodiče na svobodě nakonec vyhledají péči např. psychiatrů, protože to nezvládají, mají úzkosti, deprese. Jejich děti jsou navíc mnohem víc ohroženy rizikem, že samy budou páchat trestnou činnost. Jakmile spadnete na dno společnosti, vyrovnáváte se s tím všelijak. Některé děti se sebepoškozují, jiné trpí úzkostmi, poruchami příjmu potravy. U dalších se to projevuje agresivním chováním, neposlušností, výchovnými problémy, což je ještě víc vyloučí z kolektivu. Naše práce je důležitá pro prevenci, aby rodina dál fungovala a aby děti časem samy neměly problémy se zákonem.

Je pro rodiny bolestivější nepřítomnost člověka samotného nebo spíš pragmaticky dalšího příjmu v domácnosti?

Když se partnerů ptáme, vždy řeknou, že je horší, když vypadne člověk jako osobnost, jako opora, táta, manžel. Najednou jsou na všechno sami. I když nemají peníze, jednoznačně říkají, že horší je absence člověka. Děti velmi prožívají Vánoce, narozeniny i chvíle, kdy je něco hodně potěší nebo hodně zklame. UVěznění rodiče si mohou s dětmi volat každý den, pokud mají peníze, ale v předem určený čas, chybí tomu spontánnost.

Co udělá odloučení rodiče s jeho vztahem k dítěti? A co to znamená pro dítě?

Pokud se kontakt neudrzuje, neposiluje, tak vymizí. Rodič z vězení nemá moc šanci zasahovat do života dítěte, aktivně se ho

účastnit. A ještě něco: vězení je svět sám pro sebe. Člověk vejde dovnitř a zastaví se mu život. Žije jakoby na táboře, bez internetu, technologií, odloučený od všeho. Ale rodina, dítě jdou dál, naučili se fungovat bez toho druhého. Je to hrozně těžké. Neosobní kontakt, návštěva tři hodiny za měsíc, to je mizerné. Snažíme se na to poukazovat. V České republice je návštěva brána jako odměna pro odsouzeného a může o ni třeba při spáchání přestupku přijít. Ale omezeným kontaktem je trestána i rodina. Děti mají na pravidelný kontakt s rodičem právo, přitom je jim v tomto případě odpíráno. Když to spočítáme, 3 hodiny měsíčně krát 12 a jsme na 36 hodinách za rok. A s tím se rodičovství a vztah nedá udržet. A pak, když se lidé z vězení vrací, zase potřebují pomoc, aby dokázali společně být, protože odsouzený se vrací stejný, jaký byl, ale venku je vše jinak, mobily, placení nebo třeba komunikace se školou.

Kolika procentům vězňů s rodinou se jejich zázemí během výkonu trestu rozpadne?

Podle statistik se většina rodin vězňů, téměř 100 procent, bez pomoci kolem třetího roku trestu rozpadá. Někdy je to žádoucí, protože trestná činnost rodinu rozbije, ale zároveň je člověk pořád rodič, pořád na něj má dítě právo.

Funguje propojování rodin lépe v nějaké jiné zemi?

Určitě. Severské země jsou jinde celým svým systémem, ale třeba i v některých státech v Americe to mají jinak, koukají na to, co je v nejlepší zájmu dítěte. Bavila jsem se s jednou americkou soudkyní, která říkala, že když soudí a je tam dítě, doporučuje kontakt nejméně třikrát týdně, snaží se umístit vězně blízko rodiny, aby tam byl zachovaný pokud možno normální chod. Je to výjimečné, ale jde to. A v těch severských zemích nejsou jen klasické návštěvní místnosti, ale třeba kavárna, rodiče s dětmi mohou něco vyrábět, není to tak časově limitované jako u nás.

Může být pro některé vězně či vězenkyně motivací zůstat „čistý/á“ kvůli dětem?

Myslím, že ano. Pokud odsouzený ví, že na něj venku někdo čeká, že ho někdo má rád, je to obrovská motivace. Vězeňská služba uvádí, že v žebříčku tzv. desistenčních faktorů (ty mají vliv na to, že člověk přestane

Mezinárodní vězeňské společenství

Křesťanské sociální hnutí, jež vzniklo v roce 2010 a pomáhá všem, kterých se dotkl zločin: obětem trestných činů, odsouzeným, propuštěným, rodinám všech. Je součástí Prison Fellowship International, největší světové křesťanské dobrovolnické organizace v oblasti vězeňství, která pracuje ve více než 120 zemích.

Největší úsilí MVS v Brně věnuje dětem a rodinám odsouzených. Děti se každý týden schází v Andělských klubech v Brně a České Lípě, v létě jezdí na Andělské kempy a tráví čas s uvězněným rodičem při Dnech s dítětem. Už více než 10 let pak před Vánocemi probíhá sbírka Andělský strom, v níž lidé kupují dárky nebo na ně posílají peníze.

Unikátním projektem MVS je „stavění mostů“ (Building Bridges) mezi oběťmi trestných činů a odsouzenými z nesouvisejících případů. Ti spolu hovoří o přijetí odpovědnosti za zločin, náhradě za čin a o odpuštění. Lidé se snaží vzájemně pochopit, co ke zločinu vedlo, proč se stal právě jim nebo co přimělo pachatele k tomu, že jednali tímto způsobem.

páchat trestnou činnost) je nějak fungující rodina velmi vysoko. A mnohým dojde až ve vězení, co udělali a jak to na děti dopadá. Často se tam ocitnou i lidé, kteří nejsou zlí a škodliví pro společnost, ale některé věci si zkrátka nespočítají, nedomyslí a pak už se vezou. Naopak by pro ně bylo prospěšnější, kdyby museli „za trest“ pracovat a odpracovat si dluhy, protože vězení v jejich případě nic neřeší a dluhy jen prohloubí.

Ve vězení nemají možnost pracovat?

Teoreticky ano, ale od covidu je tam strašně mizerná zaměstnanost. Velmi se omezily možnosti práce. Navíc jen pár vězňů může dojíždět mimo věznici kvůli bezpečnostním rizikům. A uvnitř nejsou fabriky, není tam něco, kde by mohli pracovat a vydělávat peníze. Takže zaměstnanost vězňů není moc vysoká. A pokud už pracují, výdělky jsou mizerné.

Pokud by lidé uvažovali o podpoře vaší organizace, co vám teď nejvíc chybí?

Určitě uvítáme dobrovolnickou, finanční či materiální pomoc. A teď asi nejvíc ten Andělský strom. Koupit dárek, přispět nebo to i jen sdílet, šířit. I na magistrátu na odboru zdraví (na Dominikánském nám. 3 – pozn. red.) bude kontaktní místo, kam lidé mohou nosit dárky. Zájemci se mohou hlásit už teď.

Kolik dětí každý rok obdarujete?

Loni to bylo kolem 1 500. Zatím se vždy dostalo na všechny žadatele, ale každý rok je to napínavé. ■

Zuzana Gregorová | foto na straně 11: MVS,
na straně 13: Zdeněk Kolařík

Kam kráčíš, Brno? K úspěchu ve výzkumu a inovacích

Kvalitní podmínky pro podnikání lze chápat šířeji než jen jako přímou podporu. Podnikatelé a jejich zaměstnanci do Brna přijdou nebo tu zůstanou, pokud budou splněny i jejich základní osobní požadavky – budou mít kde bydlet, prostředí bude bezpečné, budou mít možnost ve městě smysluplně trávit volný čas a postaráno bude také o jejich rodiny. Proto je do oblasti Prosperita zahrnuto také budování mateřských škol, aktuálně se staví v Bystrci mezi ulicemi Nad Dědinou a Páteřní. Počítá se tu s třemi třídami pro 84 dětí a zahradou s pískovištěm, hřištěm a dráhou pro koloběžky. Nová školka by se měla otevřít v září 2023.

K prosperitě volí každé lidské sídlo trochu jinou cestu. Některé vsadilo na průmyslové podniky, jiné na unikátní přírodu, další na turistický ruch. Brno jde cestou znalostní ekonomiky založené na vědě, výzkumu a inovacích. Ve třetím dílu seriálu o akčním plánu strategie #brno2050 vám představíme projekty z oblasti Prosperita.

Brno se profiluje jako středoevropské centrum vědy, výzkumu a inovací a klade si za cíl podporovat mimo jiné místní univerzity, výzkumná centra a inovativní firmy. Talentovaní studenti se mohou uplatnit ve vědeckém prostředí i start-upech. Budou-li mít inovativní firmy dostatečný přísun mozků a kvalitní podmínky pro podnikání, zvyšuje to šanci, že si vyberou jako své sídlo Brno – a nemusí být jen z České republiky, ale i zahraničí.

Jedním z klíčových městských projektů v oblasti Prosperita je podpora podnikání v Brně. „Patří sem některé aktivity, které pro podporu podnikání vykonáváme společně s inovačním centrem JIC a Regionální hospodářskou komorou Brno. Jde například o podporu navazování kontaktů s obchodními partnery v zahraničí, což má v popisu práce Centrum mezinárodního obchodu, nebo o program pro lidi a firmy se zajímavými nápady zvaný Prototypuj a ověřuj,“ popsala magistrátní specialistka spolupráce

s privátním a akademickým sektorem Hana Bendžíková.

Experti zkoumají využití umělé inteligence v onkologii

Mezi projekty partnerů v této oblasti patří například Akademie Mezinárodního centra klinického výzkumu ICRC (na snímku), za níž stojí Fakultní nemocnice u svaté Anny. Zapojit se do ní mohou studenti středních nebo vysokých škol, které láká klinický výzkum a chtějí si rozšířit povědomí o dalším studiu nebo své budoucí kariéře.

„Akademie nabízí možnost účastnit se zajímavých online hovorů s vědci, navštívit výzkumná pracoviště, zažít víkendové semináře plné přednášek, debat a týmových soutěží nebo se podílet na výzkumu formou stáží. To vše zdarma,“ vysvětluje Lucie Jungwirthová z Akademie ICRC. Od 4. do 6. listopadu je v plánu zmíněný víkendový seminář, na který navážou od ledna 2023 stáže ve výzkumných týmech. Pro více informací sledujte web akademie.fnusa.cz.

Masarykova univerzita ve spolupráci s Masarykovým onkologickým ústavem (MOÚ), brněnskými nemocnicemi a dalšími partnery zase v dubnu oficiálně ustavila Centrum umělé inteligence v onkologii, které propojuje experty z oblasti informatiky, biologie a medicíny při zkoumání vzniku, diagnostiky a léčby rakoviny. Na základě podpisu memoranda se v září ke spolupráci přidalo i město Brno.

Výzkumné instituce (jako zmíněné ICRC nebo Ústav přístrojové techniky Akademie věd) pak ve spolupráci například s Masarykovou univerzitou nebo MOÚ spojily síly také v programu zaměřeném na zlepšení diagnostiky a léčby cévní mozkové příhody neboli mrtvice. I klastr Stroke Brno je otevřený studentům, tentokrát vysokoškolákům. Podrobnosti najdete na stránkách strokebrno.com.

Přehled všech projektů je dostupný na webu brno2050.cz/kamkracis2022, novinky najdete i na Facebooku Chytré Brno. ■

Zuzana Gregorová | foto: ICRC

Nepište do šuplíku, ale pro nás, vzkazuje Divadlo Radost

Třicet tisíc korun a hlavně slávu na prknech, která znamenají svět – to nabízí Divadlo Radost jako odměnu v soutěži, ve které vybízí autory napříč věkovým spektrem k napsání divadelní hry pro děti a mládež. Více na divadlo-radost.cz.

(ral)

V Technologickém parku mají vědomostní stezku pro děti

Novou stezku pro děti ze základních škol dlouhou 2,4 kilometru připravili studenti Fakulty podnikatelské VUT v Brně a Mendelovy univerzity. První z deseti stanovišť a mapa celé stezky je v Králově Poli u konečné tramvaje č. 12. „Na každém stanovišti najdou děti maskota stezky a QR kód se soutěžní otázkou. Otázky by se měly měnit každých šest měsíců, vždy 1. června na Den dětí a 1. prosince. Stezku si mohou děti projít v doprovodu dospělého nebo i celé třídy. Jednotlivci si zahrají o ceny, jako je mikroskop nebo lego, vítězná třída získá vstupenky do planetária nebo Technického muzea v Brně. Cílem je naučit děti něco o vědě a technice a přivést veřejnost do unikátní oblasti Technologického parku,“ vysvětlila ředitelka pro strategický rozvoj Technologického parku Jitka Sládková.

(java) | foto: Markéta Jahodová

Den válečných veteránů připomene padlé hrdiny

Připnout si vlčí mák na znamení úcty k válečným veteránům si můžete nejen 11. listopadu na Den válečných veteránů, ale po celý měsíc, kdy bude Paměť národa jejich osudy připomínat.

S tím se pojí i veřejná sbírka, která proběhne v ulicích a online. Její výtěžek bude použit na další natáčení příběhů válečných hrdinů a poskytnutí podpory v rámci Centra pomoci Paměti národa. Vyprávění si můžete poslechnout v cyklu Příběhy 20. století nebo v Příbězích našich sousedů. Podrobnosti najdete na webu institut.pametnaroda.cz/brno.

(zob)

Collybiopsis cimrmanii neboli špička Cimrmanova je název nově objevené houby z ostrova Madeira. Nejde o žádnou svěrákovskou mystifikaci. Dosud neznámý druh našla a odborně popsala mykoložka z Moravského zemského muzea Hana Ševčíková. Podrobnosti na mzm.cz v sekci Tiskové zprávy.

(ral) | foto: Pierre-Arthur Moreau

Týden rané péče přináší osvětu rodinám s postiženými dětmi

Od 7. do 13. listopadu se koná kampaň Týden rané péče, během níž na webových stránkách tyden.ranapece.cz najdete různé typy, rozhovory či přednášky. V úterý 8. listopadu od 15 hodin se v Café Práh u Vaňkovky uskuteční setkání rodin využívajících ranou péči, jehož součástí bude i canisterapie. Pokud máte nějaké pochybnosti o zdravém vývoji svého dítěte, můžete se 10. listopadu od 13 do 18 hodin v rámci Dne nevidomých ve Vaňkovce poradit přímo s odborníky ze Společnosti pro ranou péči.

(java) | foto: archiv Společnosti pro ranou péči

Mendelovy dny spojují vědce a veřejnost

Pod taktovkou Masarykovy univerzity se zkrájí listopadu – konkrétně 2. a 3. – konají ve stejnojmenném muzeu Mendelovy dny. Akce se může na první pohled zdát příliš vědecky zaměřená, nabízí však doprovodný program vhodný pro všechny. Zaštitující téma pro letošní výroční rok je Mendel a svět. Díky tomu se přiblížíme evropskému i světovému kontextu díla tohoto vědce za jeho života i po jeho smrti. Více o Mendelově životě zjistíte na komentované prohlídce muzea a nevynechtejte ani koncert v bazilice, který představí hudební skladatele géniové doby.

(zob)

Nad Římským náměstím levituje žena z ocele

Některá velká náměstí v Brně se právě proměňují – novou podobu brzy dostane Mendlovo i Moravské náměstí. Jsou ale i menší místa, která možná nepoznáte. Nedávno skončila úprava Římského náměstí, kde vznikla i nová galerie pod širým nebem.

Římské náměstí v historickém jádru města zná asi každý Brňan, přesto oficiálně neexistuje. Jde o rozšířenou část ulice Františkánské. V 17. století se prostor nazýval Judenplatz, pojmenování podle Internetové encyklopedie dějin Brna připomínalo střed bývalé středověké židovské čtvrti. Od 18. století se náměstíčku říkalo Římské podle jeho charakteru a koloritu.

Název Římák nese i nová venkovní galerie, kterou ke konci září otevřela radnice Brno-střed. Fungovat bude podobně jako minivýstavní prostor pro jedno dílo na Šilingrově náměstí, kde se sochy v určitém intervalu střídají.

Prvním exponátem na Římském náměstí je více než čtyřmetrová Levitace od sochaře Michala Gabriela, zapůjčená na rok. Ženská postava vzhlížející do nebe je vytvořena z nerezové ocele a instalována v lamelovém pylonu. „Postava se postupně při pohledu z jiného úhlu ztrácí a viditelný zůstává pouze sloup. Navzdory vysoké reálné hmotnosti působí figura schovaná uvnitř sloupu odlehčeně, efemérně, takřka jako hologram,“ popsala dílo ředitelka Galerie města Trutnova a znalkyně Gabrielovy tvorby Lucie Pangráčová. Kromě galerie v lokalitě zaujme revitalizovaný vnitroblok, kde stávalo několik let mobilní kluziště a který pak lidé využívali k parkování. Nevzhlednou betonovou plochu nahradil trávník a stromy. Na úpravě se podílela městská část Brno-střed a developer, který zde postavil polyfunkční dům s byty. ■

Zuzana Gregorová | foto: archiv ÚMČ Brno-střed

Ve čtvrtek a pátek 1. a 2. prosince si malí i velcí v Lipce na Lipové 20 vyrobí svícny, pochoutky, dárky v šetrném balení nebo netradiční adventní věnce. Kdo se nemůže dočkat sváteční atmosféry, už 11. listopadu může přijít na Martinskou slavnost Rozmarýnku.

Národní divadlo Brno založilo juniorský baletní soubor a jako první představení koncem října uvedlo komponovaný večer složený ze tří choreografií s názvem Urobros, Na krásném modrém... a Vodník. Vstupenky na reprízy jsou k mání na webu ndb.cz.

Organizace FSC ČR, která propaguje ekologicky šetrné, sociálně prospěšné a ekonomicky životaschopné obhospodařování lesů, pořádá fotografickou soutěž Mysli na lesy. Poslat snímky lze do 30. listopadu prostřednictvím webových stránek myslinalesy.cz.

Ke kultivaci povědomí o Mendelovi přispěje i obnovený skleník

V zahradě augustiniánského opatství se pro veřejnost otevře Mendelův skleník, obnovený k 200. výročí vědceva narození.

Z původního skleníku, kde opat Mendel pěstoval hrách a zkoumal na něm zákony dědičnosti, zůstaly jen základy. Na nich architekti Chybík a Křištof vybudovali moderní, bezbariérovou a polyfunkční stavbu určenou k akcím pro odborníky i laiky. Kdo si v prosinci zakoupí vstupenku na komentovanou prohlídku Mendelova muzea Masarykovy univerzity, může zdarma navštívit i tento nevěšdní prostor. ■

(mak)

Jubilea Jaroslava Šabaty a Charty 77 uctí výstava

O tom, že se velké dějiny netvoří vždy jenom v Praze, svědčí „dvojvýstava“ nazvaná Průzkum života politickým bojem – Jaroslav Šabata / Charta 77, kterou do 3. května 2023 hostí Dietrichsteinský palác. Jak napovídá název, věnuje se životu a dílu významného představitele brněnského disentu, signatáře a mluvčího Charty 77, od jehož úmrtí uběhlo v červnu 10 let a v listopadu uplyne 95 let od jeho narození. Připomenuti budou také další brněnští signatáři Charty, v prosinci 1976 jich bylo 21, i celá 45letá historie zásadního dokumentu českých dějin. Více na www.mzm.cz. ■

(mak)

Začátkem roku 2018 Muzeum města Brna získalo do svých sbírek soubor skleněných fotografických negativů z první třetiny 20. století, nalezený na půdě domu na Vlhké 19. Nyní je do března pod názvem Tváře ze zapomnění vystavuje na Špilberku.

V České republice se předčasně narodí 8 až 9 tisíc dětí ročně. V Brně bylo za rok 2021 takových hospitalizací 808.

Brno se připojí ke Světovému dni předčasně narozených dětí

Světový den předčasně narozených dětí připadá na 17. listopad. O tyto děti z Jihomoravského kraje se starají ve Fakultní nemocnici Brno. V předvečer svátku se hrad Špilberk rozzáří purpurovým světlem. Purpurová je totiž barva králů a hrdinů a byla zvolena jako barva dětí, které se narodí dříve než po ukončeném 37. týdnu těhotenství. Ve čtvrtek 17. listopadu se pak v Jehnicích v rámci Brněnského běžeckého poháru uskuteční benefiční běh pro „křehek bojovníky“.

(java) | foto: Martina Morávková

Kdo vydraží dětské obrazy, přispěje ParaCentru Fenix

Benefiční Dražba pro Fenix se stane 24. listopadu pomyslným vrcholem výstavy obrazů dětských umělců. Dražba se uskuteční v 19 hodin v Mozartově sále v Redutě. Jejím prostřednictvím mohou zájemci přispět na provoz ParaCentra Fenix, které pomáhá lidem s poškozením míchy. Více najdete na webu drazbaprofenix.cz.

(and)

Magnetky upozorní seniory na nebezpečí

Prevence je základ, a proto jihomoravští policisté připravili neotřelý způsob, jak pomáhat seniorům, aby byli obezřetní v mnoha životních situacích – preventivní magnetky. Najdete je v Senior Pointu na Mendlově náměstí 1a a na Okružní 21. Série představuje sedm potenciálně nebezpečných případů a ukazuje, jak se jich vyvarovat. Jedná se například o podvody na internetu, obrázky zdůrazňují i význam reflexních doplňků. Magnetky si senioři mohou umístit třeba na lednici nebo zárubně dveří, aby byly stále na očích. Kolekce bude vydávána v různých časových intervalech a doplňuje ji kalendář a brožurka rozebírající dané situace.

(zob)

Co dělat, když vám agrese ničí vztahy? Poradí Spondea

Máma s tátou, kteří se pořád hádají, a jejich děti to špatně nesou. Muž, který bije ženu, nebo žena, jíž výbuchy vzteku komplikují vztahy v rodině nebo práci. Lidé, kteří čelí stalkingu nebo prožili trauma. Dospělí i děti, jednotlivci nebo rodiny. Ti všichni se mohou obrátit o pomoc na brněnskou organizaci Spondea, která letos slaví 25 let existence.

Po svém vzniku v roce 1997 Spondea zřídila dětské krizové centrum, později začala pomáhat lidem zasaženým domácím násilím. Nyní pracuje s celou rodinou, ve které se vyskytuje násilné chování, aby se v ní děti mohly znovu cítit bezpečně a aby se negativní vzorce nepřenašely na další generaci.

„Máme také program Chci ovládnout vztek, který pracuje s původci násilí na zvládnání vzteku a agrese,“ popsala Lucie Čechovská ze Spondey. Obrátit se na organizaci mohou i lidé, kteří se rozvádějí a řeší, jak snížit negativní dopad rozvodu na děti. Bezplatné osobní, telefonické či e-mailové konzultace jsou dostupné také těm, kteří prožili traumatickou událost či krizi, způsobenou vztahovými, rodinnými, školními, pracovními nebo sociálními problémy. Zájemce zve Spondea u příležitosti oslavy 25. narozenin na den otevřených dveří 3. listopadu od 15 do 17 hodin do svého sídla na Sýpce 25.

„Návštěvníci a návštěvnice se budou moci zeptat našich terapeutů a terapeutek i sociálních pracovníků na to, co je zajímavé, a vyzkoušet si konzultovny a pomůcky, které v naší práci využíváme. V rámci prohlídky budou k dispozici různé interaktivní prvky, díky kterým lidé získají informace o tom, jak mohou rozpoznat partnerské či domácí násilí, jak pracovat se svým hněvem, co může pomoci v těžkých životních situacích a čeho si všimnout u sebe i svých blízkých,“ vyjmenovává Lucie Čechovská.

Více se dozvíte na webu spondea.cz a na telefonních číslech 608 118 088 (krizové situace), 739 078 078 (domácí násilí) nebo 725 005 367 (program Chci ovládnout vztek).

Zuzana Gregorová

Participativní rozpočet: Lidé už pošesté rozdělí miliony

Vedení města, které si občané volí, hospodaří rok co rok s rozpočtem v řádu miliard. O části těchto peněz ale lidé mohou od roku 2017 rozhodovat přímo – jejich využití aktivně navrhnout a následně o něm hlasovat. Projekt tzv. participativního rozpočtu zavedlo Brno na úrovni celého statutárního města jako vůbec první v České republice (jinde šlo buď o menší obce, nebo v případě statutárních měst o městské části). Listopad představuje už tradičně vrchol celoročního procesu, v němž letos Brňané rozdělí mezi přihlášené nápady 35 milionů korun.

Hřiště, parky, chodníky, cyklostezky, klubovny, ale také aktivity pro lidi v předseniorském věku nebo série klavírních koncertů. Lidé do participativního rozpočtu Dáme na vás letos přihlásili přes sto projektů, z nichž sítím proveditelnosti, kterou posuzují jednotlivé magistrátní odbory a městské části, prošlo 47.

„Máme radost, že se objevují nápady na pokračování projektů, které v minulosti zvítězily a byly uskutečněny, ať už jde o vysazování stromů ve městě, nebo třeba programy podporující onkologicky léčené ženy a děti. Vnímáme to jako pozitivní zpětnou vazbu, že se navrhovatelům spolupráce s městem osvědčila a vidí v ní smysl,“ vyzdvihl vedoucí

magistrátního odboru participace Marco Banti.

Letošní přehlídka projektů je velmi pestrá co do zapojených městských částí. Zdaleka tak nehraje prim jen centrum Brna – mezi finalisty jsou třeba dětská hřiště v Jehnicích nebo Bosonohách, vodní hřiště v Líšni či 3D skákací hřiště situované hned do tří lokalit – ve Starém Lískovci, v Kohoutovicích a Bystřici. Postavit by se mohl chodník z Anthroposu do Nového Lískovce, pracovny v parcích (ve hře je např. Wilsonův les nebo Kraví hora) nebo zastínění kolem laviček na Přemyslově náměstí ve Slatině.

Už víte, komu dáte hlas? Pak je nejvyšší čas otevřít paro.damenavas.cz. Hlasuje se od 1. do 30. listopadu, podmínkou je věk nad 18 let a trvalý pobyt v Brně (včetně cizinců). Využití lze přihlásit přes Brno iD nebo ověření pomocí čísla občanského průkazu a data narození. Počty hlasů pro jednotlivé projekty jsou celou dobu viditelné v hlasovací galerii. Jakmile se tedy o půlnoci ze 30. listopadu na 1. prosince finále uzavře, výherci jsou jasní. Vzhledem k tomu, že maximální částka na jeden projekt je letos 5 milionů korun, víme, že vítězů bude minimálně sedm.

Pak se hned začíná pracovat na jejich realizaci. Ta je totiž v podmínkách omezená na 3 roky (z toho projektová příprava by neměla přesáhnout dva roky a fyzická realizace rok). „Z uplynulých ročníků máme v tuhle chvíli poměr hotových projektů a těch, na kterých se pracuje, zhruba půl na půl. Podarilo se jich dokončit cca 30 za více než 50 milionů korun. V poslední době jsme například otevřeli schody umožňující veřejný přístup ke Svatce v Komíně nebo cyklopark mezi Vinohrady a Líšni (na snímku), v říjnu jsme uzavřeli jeden z tzv. soft projektů (těch, které nejsou investiční, tedy různé akce, programy apod. – pozn. red.) s názvem Nebýt na to sama, který pomáhal ženám s onkologickým onemocněním. Nabídl třeba onkocosmetickou poradnu, fyzioterapeutické kurzy, psychologickou podporu, ale i hlídání dětí pacientek,“ popsal Marco Banti.

Galerii letošních finalistů, hlasování i projekty z uplynulých let najdete na webových stránkách paro.damenavas.cz.

Radka Loukotová | foto: MMB

Hlasujte od 1. do 30. listopadu

K dispozici máte celkem sedm hlasů – pět kladných a dva záporné, přičemž jednomu projektu můžete udělit maximálně dva kladné nebo maximálně jeden záporný hlas. Projekty s větším počtem záporných než kladných hlasů se nemohou stát vítězem.

paro.damenavas.cz

Participace (takřka) bez omezení: to jsou občanské návrhy

Věděli jste, že:

O všech návrzích, kterým vyjádří podporu alespoň dva tisíce občanů, budou radní pravidelně informováni souhrnným materiálem. Na základě toho může některý nápad radní zaujmout natolik, že se rozhodnou ho projednat i dříve, než ho olajkuje potřebných 10 tisíc občanů.

navrhy.damenavas.cz

Žádné finanční limity, žádný pevně daný harmonogram. Občanské návrhy, které letos radnice nadesignovala jako novou možnost zapojení obyvatel do veřejného života, jsou ve srovnání se zavedeným participativním rozpočtem v mnohém volnější a dovolují lidem navrhovat třeba i větší stavby týkající se dopravy nebo občanské vybavenosti. Pokud se pro takový návrh vysloví 10 tisíc lidí, vedení města se jím bude seriózně zabývat.

Kruhový objezd na přehradě, vteřinový odpočet u semaforů nebo třeba budování veřejných WC. Lidé už do tzv. občanských návrhů vložili na devadesát nápadů, jak zlepšit Brno. Jestli i vy nějaký máte, zaregistrujte ho na navrhy.damenavas.cz. Navrhovatelem můžete být, ať už v Brně žijete od narození, nebo sem jen dojíždíte za studiem, za prací nebo na návštěvu za přáteli; není zkrátka nutné mít tu trvalé bydliště.

Od chvíle, kdy se návrh objeví v galerii, začíná bojovat o svou budoucnost. Je potřeba, aby mu lajk (z anglického like: líbí se mi – pozn. red.) udělilo 10 tisíc lidí, což není málo (pro srovnání, nejúspěšnější projekty z participativního rozpočtu mívají kolem 4 až 5 tisíc hlasů). Pro sbírání podpory je ale mnohem delší časový limit, a to 24 měsíců,

na rozdíl od participativního rozpočtu, kde lidé hlasují přesně měsíc.

Další odlišnost představují počty hlasů, jak vysvětlila Linda Seitlerová z magistrátního odboru participace: „Každému návrhu lze udělit jen jeden kladný nebo jeden záporný hlas, celkový počet hlasů u jednoho hlasujícího ale omezený není, takže z dosavadních návrhů mohou lidé podpořit jeden, deset nebo třeba sedmdesát. V čem se oba nástroje shodují, je to, že rozdávat hlasy mohou jen a pouze občané města, tedy lidé s trvalým pobytem v Brně. Přece jen se rozhoduje o využití městského rozpočtu a ten je právě na počet oficiálních občanů navázaný.“

Letošní novinka podporující zapojení obyvatel do veřejného života v Brně už oslovila stovky lidí, kteří mezi zaregistrované návrhy rozdali přes tisíc lajků. Jakmile daná idea získá podporu 10 tisíc hlasujících, zpracuje ji příslušný odbor magistrátu, pod který by realizace spadala, a předloží materiál k projednání Radě města Brna. Radní se následně domluví, zda se bude záměr dále rozvíjet, dopracovávat a uskutečňovat.

„V první řadě tedy musí jít o návrhy, které spadají do kompetence města, nikoliv kraje, státu nebo soukromých vlastníků. Dále máme v zásadách stanoveno, že návrhy musejí být veřejně prospěšné, nepropagovat produkty nebo služby subjektů komerčního či nekomerčního charakteru, a to ani náboženského či politického, a samozřejmě musejí být v souladu s platnou legislativou,“ doplnil vedoucí odboru participace Marco Banti.

Všechny návrhy i další informace najdete na webu navrhy.damenavas.cz.

Radka Loukotová | grafika: MMB

Brno iD

Řešit věci online

MHD
Odpady
Turistická karta
Knihovna
Zoo
Sport
Hvězdárna
Anketa o využití Kraví hory
Dárkové poukazy
Rezidentní parkování
Městské hřbitovy
Dáme na vás
Podpoř svůj strom
O Brno iD

Zařídte si Brno iD
a spravujte svůj
účet v Knihovně Jiřího Mahena

Administrativu zvládnete z domu. Vítejte na Brno iD

Řešit věci online – jak zní podtitul webu brnoid.cz – můžou Brňané už od roku 2017. Elektronická identita Brno iD zjednodušuje řešení povinností, které má každý obyvatel. Platforma ale nabízí i vstupenky na sportoviště, do zoo nebo na hvězdárnu a stále se zlepšuje a rozšiřuje. Jak Brno iD efektivně využít?

Možná se ptáte, pro koho je Brno iD určeno. Odpověď je jednoduchá – městská elektronická identita může sloužit každému obyvateli Brna. Dokonce není důležité, jestli v Brně máte trvalé bydliště nebo tu pouze žijete, dojíždíte sem do práce nebo tady studujete. Jestliže se po městě pohybujete a dlouhodobě v něm trávíte čas, najdete na stránkách oddíl služeb, které pro vás budou relevantní a zjednoduší vám život. Doba pokročila a Brno umí nabídnout adekvátní servis – dokazuje to už více než 353 tisíc uživatelů Brno iD.

metropolitan

Při vytváření účtu se před uživateli otevírá dvojí možnost registrace, respektive ověření údajů. Tento úkon je bez nadsázky klíčový a volba podmiňuje následné možnosti využití.

Základní (basic) účet si zřídíte jen vyplněním e-mailu a několika málo údajů. Tento typ uživateli umožní nakupovat přenosné jízdenky. Důležitá je také možnost zaplatit za odpad, a to i za více osob najednou. Částečně otevřen je také modul sportu a zoo. Pokud jde o služby, které nabízejí městské hřbitovy, je možné si objednat z jejich zahradní nabídky. Omezený přístup je také k placení služeb Knihovny Jiřího Mahena v Brně. Šíře nabídky se každoročně zvětšuje hlavně u volnočasových aktivit.

Administrativní kroky ve velkém ušetří plný (full) účet. Ten získáte po jednorázovém ověření osobních údajů. Tento úkon zvládnete z domu online nebo návštěvou jednoho z kontaktních míst. Jenom pozor, je nutné se do systému vyfotit. Nejjednodušší je zvolit ověření online z domu – do systému nahrajete svou portrétní fotografii a sken či

snímek osobního dokladu, který poté bude úředně ověřen a zpracován.

S čím vším mi full účet pomůže

Bez nadsázky nejvytíženějším modulem jsou služby městské hromadné dopravy, kde si vyřídíte nepřenositelné jízdenky, zaplatíte pokutu, případně i poplatek za zapomenutý nosič. S „šalinkartou“ se úzce pojí i ověření pro studenty – a ani to není problém. Brněnské vysoké školy se systémem spolupracují, proto stačí při žádosti jenom vyplnit číslo studenta a ověření proběhne online. Ke ztotožnění studentů ostatních škol slouží číslo ISIC karty.

Placení odpadů vám usnadní předvyplněný formulář a v modulu Knihovna vyřešíte veškeré náležitosti včetně uhrazení ročního poplatku.

Velkým pomocníkem je přístup do rezidentního parkování – tento modul se týká osob s trvalým bydlištěm v Brně. Pomocí Brno iD máte plný přístup už k založení účtu na parkování. Informace jsou předány k ověření ve státních registrech a nemusíte běžet na úřad doložit trvalé bydliště a vlastnictví vozidla. Díky plnému účtu také můžete bez problému hlasovat v participativních projektech města, ať už se jedná o Dáme na vás, nebo občanské návrhy.

Využít také můžete všechny volnočasové moduly, například si předem koupit vstupenku do zoo či na hvězdárnu, včetně permanentek, nebo na brněnská sportoviště. Lze také třeba hlasovat v anketách o rozvoji města. Od listopadu bude možné získat vstupenky do vily Tugendhat a na Špilberk s platností od Nového roku.

Zdeňka Obalilová | výřez: brnoid.cz

S full účtem se můžete zúčastnit i pravidelných soutěží. Velikonoční a vánoční akce přináší zapojeným lidem možnost získat roční šalinkartu zdarma. Informace vždy najdete ve svém účtu na Brno iD.

Teplárny mění cenu tepla, domácnosti si připlatí

Zdražení velkoobchodních cen zemního plynu donutilo Teplárny Brno upravit ceník tepla. Od 1. listopadu bude GJ tepla z výměňkové stanice nebo plynové kotelny stát 1 672 korun včetně DPH. Jedná se o navýšení na dvojnásobek původní ceny.

Průměrná domácnost se spotřebou tepla 20 GJ za rok zaplatí měsíčně o přibližně 1 500 korun více než doposud. Změna ceníku byla ale nevyhnutelná. „Jednoznačně hlavní příčinou nárůstu ceny tepelné energie je současná energetická krize spojená se skokovým zvýšením obchodních cen zemního plynu, které vzrostly o více než 500 procent v porovnání s předchozím rokem,“ vysvětlil generální ředitel Tepláren Brno Petr Fajmon.

Zvýšená cena tepla zohledňuje zastropování ceny plynu pro příští rok. To schválila vláda na začátku října. Podle Petra Fajmona nekopíruje nová cena tepla skutečný strmý růst ceny zemního plynu na burze. „Je to možné nejen díky zastropování, ale také díky naší strategii rozloženého nákupu plynu v čase. Svoji roli sehrává i využití tepla ze spalovny odpadu Sako Brno,“ dodal.

V současné době je obtížné odhadnout budoucí vývoj na evropském trhu s plynem. Pomoci zajistit bezpečné a spolehlivé teplo pro Brno by za dva až tři roky mohlo plánované vybudování nového kotle na biomasu. Ten nahradí 15 procent současné spotřeby zemního plynu. O dalších 10 procent se pak spotřeba sníží spuštěním třetího kotle ve spalovně. V budoucnu by mohlo pomoci i diskutované přivedení tepla horkovodem z Dukovan. Informace o možnostech, jak ušetřit za topení v domácnostech, najdou zájemci také na webu topmechytre.cz.

Anna Dudková | foto: Teplárny Brno

Žáci z Bosonožské zachránili kamarádovi život

Žáci ze Základní školy Bosonožská se přesvědčili, že i nevinný školní výlet se rychle může změnit v boj o život. Prokázali ale duchapřítomnost a všechno dobře dopadlo.

Tým sedmi žáků zapojených do programu Mezinárodní cena vědovy z Edinburghu (DofE) vyrazil 30. srpna na dvoudenní expedici v přírodě, která bývá součástí programových aktivit. Expedice začala v Ivančicích a skončila v Oslavanech. V jejím průběhu však jednoho z žáků poštípaly vosy, což vedlo k vážné alergické reakci. Trasa vedla přes zámek v Hrubšicích, kde se s žáky setkali jejich DofE vedoucí Jiří a Jana, aby zkontrolovali, zda je vše v pořádku. Dále měli vyrazit podél řeky Jihlavy a opět se setkat na rozcestníku pod Templštýnem. Žáci však sešli ze správné cesty a vydali se mimo značku přes chatrnou lávku přes řeku na druhý břeh.

Žák Jan po cestě stoupl na nejistý dřevnatý terén, ze kterého vyletlo hejno vos a poštípalo jej. Zdravotnice týmu Pavlína rychle zareagovala aplikací antihistaminik a poté se telefonicky spojila s učitelkou ze ZŠ Bosonožská, která je instruovala, jak mají postupovat dál. Žáci namočili tričko a chladili Janův zátylek.

Učitelé žáky hledali, telefonovali jim, ale záchranářka Pavlína začala kolabovat a nedokázala popsat, kde se nachází. Mezitím žák Filip volal sanitku, a jelikož nebylo snadné přesně popsat lokalitu, běžel záchranářům naproti. Ti dorazili během několika minut a naložili Jana do sanitky. Po chvíli ošetřování konstatovali, že mu šlo o život. Převezli jej do Dětské nemocnice v Brně a jeho stav se díky péči lékařů naštěstí brzy zlepšil.

Žáci projevíli pohotovost a statečnost, zachovali se velmi odvážně a profesionálně, za což se jim v říjnu dostalo oficiálního poděkování na Nové radnici. Město Brno program DofE pravidelně finančně podporuje.

Zuzana Gregorová, DofE | foto: Jaroslav Suchý

ZOO
BRNO

B R N O

STŘEDNÍ ŠKOLA VÝTVIČNÁ BRNO
PŘEDŠKOLNÍ VÝTVIČNÁ ŠKOLA
VÝTVIČNÁ ŠKOLA
VÝTVIČNÁ ŠKOLA

Advent v Zoo Brno

Užijte si s námi sváteční čas.
Čekají na vás zvířata i zajímavý program:

3. 12. Mikuláš a rozsvěcení vánočního stromu
přání.
3., 10., a 17. 12. workshop Malované Vánoce ve
Virtuální expedici (Radnická 6).

více na www.zoobrno.cz

R02201994/01

MINERÁLY BRNO

45. mezinárodní prodejní výstava minerálů,
fosilií, šperků a přírodnin

26. - 27. 11. 2022

Výstaviště Brno, pavilon B

sobota: 9 - 18 hodin
neděle: 9 - 16:30 hodin
vstupné: 120 Kč, zlevněné 60 Kč
(při on-line nákupu sleva)

www.mineralitybrno.cz

R02201994/01

naš TIP

Krásy naší země poznávejte s FAJNVYLETY.CZ

Plánujte si podzimní turistickou
a návštěvnickou sezonu přesně
podle vašich představ!

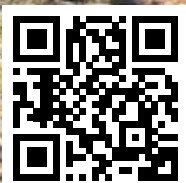
Podzim je ideálním časem k výletům, objevování nových míst, zážitkům a poznávání barevné přírody. Zbývá se jen rozhodnout, jestli se na cestu vydáte autem, vlakem, pěšky nebo třeba na kole či koloběžce. Jestli hledáte turistiku, zábavu nebo odpočinek a jestli máte čas jeden den, celý víkend nebo plánujete volno na více dní. Zda hledáte místo, kde jste ještě nebyli nebo se chcete vrátit na místa z vašeho dětství nebo prostě tam, kam se vždycky rádi vrátíte, ale tentokrát nějak jinak a jinudy. Nejvíce tipů na plánování výletů a cest, kam se nejen v Česku vydat, najdete na internetu, třeba na portálu www.fajnvylety.cz.

Turistická místa znovu ožívají
Webový portál Fajnvylety.cz nabízí nejen tipy na zajímavá místa, ale i různé trasy samotné cesty, vhodné ubytování i možnosti stravování. Cestovní ruch se po dvouleté koronavirové pauze

opět rozjel a provozovatelé turistických lákadel se zase naplno věnují návštěvníkům. I když je řada památek mimo hlavní sezonu uzavřená, portál Fajn výlety sleduje nejen aktuální akce v českých turistických destinacích, ale díky přehlednému řazení na webu najdete přesně to, co vás zajímá.

Pěšky, na kole, s dětmi, za zvířaty? Jednoduché tipy na každý výlet

Stovky různých tipů na výlety do všech koutů České republiky můžete na www.fajnvylety.cz filtrovat nejen podle lokality kam vyrazíte, ale i jestli plánujete cestu s dětmi, na kole nebo pěšky. Jestli jste zdatný turista nebo máte raději klidné procházky kolem místních zajímavostí – i tady si můžete filtrovat, jestli vás zajímá spíše kultura, historie, návštěvy ZOO či jeskyní a mnoho dalších alternativ. Webový portál je propojený se sociální sítí Facebook, kde fanoušci sdílejí další tipy, fotografie a zkušenosti ze svých cest.

FAJN**vylety.cz**

R02202020/01

Topme chytře. Teplárny Brno radí, jak na to

Energie, kterou ušetříme, nebude chybět jinde a ještě se úspora projeví na konečné faktuře. I takto lze shrnout informační kampaň Topme chytře, motivující k úspornému chování. Teplárny Brno se jejím prostřednictvím připojuje ke slibu vlády a k závazku členských zemí Evropské unie snížit spotřebu zemního plynu, a tak omezit závislost na dovozu primárních energetických surovin.

Co nejrychleji dosáhnout energetické soběstačnosti se stalo hlavním úkolem na všech úrovních, i když situaci není možné změnit ze dne na den. Snížit spotřebu zemního plynu ale lze v podstatě okamžitě. „Přijali jsme řadu konkrétních opatření jak pro výrobu, tak pro distribuci tepla, například výměnou zastaralých parovodů za horkovody minimalizujeme tepelné ztráty, čímž šetříme zhruba 15 % zemního plynu. Na našich zdrojích jsou

instalovány špičkové kotle s maximální účinností, do budoucna plánujeme ve velkém využívat dřevní štěpku... Mnohé ale mají zákazníci ve svých rukou. Naší snahou je poradit jim, jak snížit spotřebu pomocí vlastně jednoduchých a v podstatě beznákladových kroků i doma,“ říká generální ředitel Tepláren Brno Petr Fajmon.

NEPŘETÁPÍTE ZBYTEČNĚ?

České domácnosti ještě dodávna patřily podle odborníků k nejpřetopenějším domácnostem vůbec. Průměrná teplota běžné domácnosti se pohybovala kolem 22–24 °C stupňů, přičemž doporučováno pro obytnou místnost je 20–21 °C a na spánek dokonce kolem 17 °C. Nutno zdůraznit, že podobné propočty platily dávno před energetickou krizí... Nyní však tvoří jednu stranu rovnice s velmi zajímavým výsledkem: snížení teploty o 1 °C zname-

ná totiž až 6% úsporu nákladů na teplo.

Právě snížení teploty v domácnosti je efektivní nástroj ke snížení spotřeby. Jak ale šetřit a zároveň si ponechat teplotní komfort na který jsme byli zvyklí? „Tipy, jak vytápět chytře, najdou zájemci v brožurách, které jsme v rámci kampaně vydali, na webových stránkách www.topmechytře.cz nebo na našem Facebooku,“ uvedla tisková mluvčí tepláren Zuzana Novotná. Dodržením většiny z nich lze snížit spotřebu tepla až o 20 %, a tím při současných cenách ušetřit ročně až 7 tisíc korun. Tato úspora je ale u každé domácnosti individuální.

VŠICHNI ZA JEDNOHO, JEDEŇ ZA VŠECHNY

Šetřit může každý, ale společně to půjde ještě lépe. V bytových domech je potřeba, aby se vzhledem k současným pravidlům rozpočtu úhrad za

teplo do úspor zapojily ideálně všechny domácnosti jako „jeden muž“. Až polovina nákladů na teplo je totiž rozúčtována na metr čtvereční, zbytek se pak počítá podle náměrů instalovaných rozdělovačů topných nákladů (tzv. RTN). „Teplárny Brno nabízí bytovým domům také bezplatné konzultace ohledně optimalizace nastavení otopné soustavy nebo kolem nastavení smluvních parametrů dodávky teplé vody. O těchto možnostech budeme informovat zástupce bytových družstev a společenství vlastníků na informačních seminářích, které pro ně od 17. října pořádáme na našem edukačním centru. I proto, že nyní ještě víc než dřív bude nutné, aby chránili své obyvatele před pádem do platební neschopnosti,“ upřesnila Zuzana Novotná.

Zástupcům bytových domů Teplárny Brno nabízejí nyní také měsíční sledování spotřeby.

Topme chytře

Tipy, jak ušetřit
až 20 %
nákladů za teplo

Energetickou krizi nevyřešíme ze dne na den. Pro úsporu však může něco udělat každý z nás. Efekt úspory se projeví, budeme-li šetřit všichni. Vyzkoušejte i Vy naše tipy.

Nepřetápějte

24 °C

Nezvyšujte zbytečně náklady

20-21 °C

Vhodná teplota = úspora

Tepelný komfort zachováme i vhodným oblečením.
Každý stupeň Celsia dolů znamená úsporu 6 %.

Nastavte si správnou teplotu na spaní

22 °C

Neplýtejte energii

16-17 °C

Dopřejte si kvalitní spánek

Sušší vzduch více namáhá naše dýchací cesty.
Kromě zbytečných nákladů, vyšší teploty v ložnici navíc neprospívají zdraví.

www.topmechytře.cz

**VOLITA +
SERVIS**

Neplatte zbytečně moc peněz a vysmějte se energiím do tváře!

Podzimní slevy!!!

 -30%	 -30%	 -30%
Nastavení oken a dveří	Promazání kování a těsnění	Výměna těsnění
 -30%	 -30%	 -30%
Výměna kování a komponentů	Výměna skla	a další...

Bezplatní profesionální servisní obhlídka

brno.volitaservis.cz +420 606 082 165

**TEKAPUR Insulation Adhesive -
pěna na lepení izolačních desek, 750ml**

ZATEPLUJETE?

AKCE -18%

TKK
SINCE 1947

Odkaz na aktuální Infoleták č.4/2022:

**Platnost AKCE
10. 10. - 8. 1. 2023**

Sledujte aktuální infoleták č.4 s řadou akcí a novinek na www.okentes.cz.

OKENTĚS
obchod pro řemeslníky
Jsmo již 30 let s Vámi

VELKOOBCHOD pro firmy a živnostníky
Val. Meziříčí • Ostrava • Brno • Praha • Žilina
aktuální ceny, novinky a akce na www.okentes.cz

HYDROGEOLOGIE

Projekty jímacích studní a vrtů.
Návrh optimalizace využití stávajících zdrojů a vyhledání nových zdrojů podzemní vody.
Návrhy a revize ochranných pásem vodních zdrojů.
Hydrogeologické posudky. Odběry vzorků, monitoring.
Modelování proudění podzemních vod. Vsakování.

VODA V KRAJINĚ

Podpora regenerace urbanizované krajiny. Zasadování srážkových vod v intravilánu obce. Zadržování vody v kulturní krajině.
Protipovodňová opatření řešená přírodě blízkým způsobem.
Revitalizace odvodněných ploch. Přírodě blízké úpravy vodních toků. Malé vodní nádrže, mokřady, rybníky. Návrhy protierozních opatření. Zpracování studií odtokových poměrů.

WWW.GEOTEST.CZ

GEOTest

SKANSKA

Stavíme svět, ve kterém sami chceme žít.

www.skanska.cz

135
let

ul. Dobrovského

zemní práce

Moravské náměstí

odpočívka D52 Rajhrad

ul. Hněvkovského

ul. Kópaniny

Návrší Svobody

elektrizace trati Brno-Zastávka

Dominikánské náměstí

rekonstrukce D2

Rekonstrukce parku na Moravském náměstí jde do finále

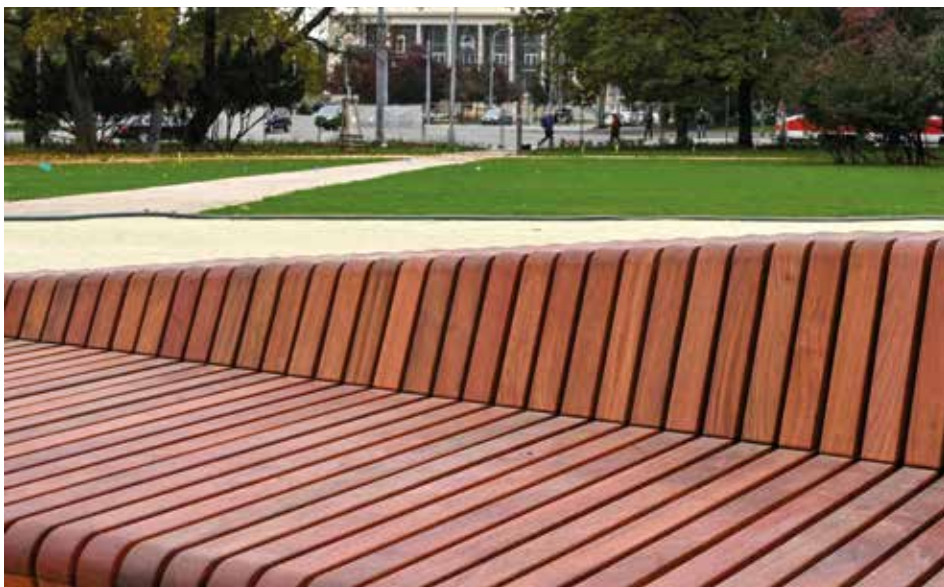
Nevyhovující stav zeleně, asfaltových cest i fontány, na němž se podepsala nejen doba vzniku, ale také zvýšená zátěž v podobě konání kulturních akcí a adventních trhů – to vše byly důvody pro revitalizaci parku na Moravském náměstí. Stavební práce začaly 1. března a v těchto dnech jdou do finále, ploty ohrazující stavbu by měly zmizet 8. listopadu. Nejzranitelnější travnaté partie a trvalkové záhony však ještě budou po nějakou dobu chráněny nižšími zábranami.

Roman Burián | foto: Marie Schmerková

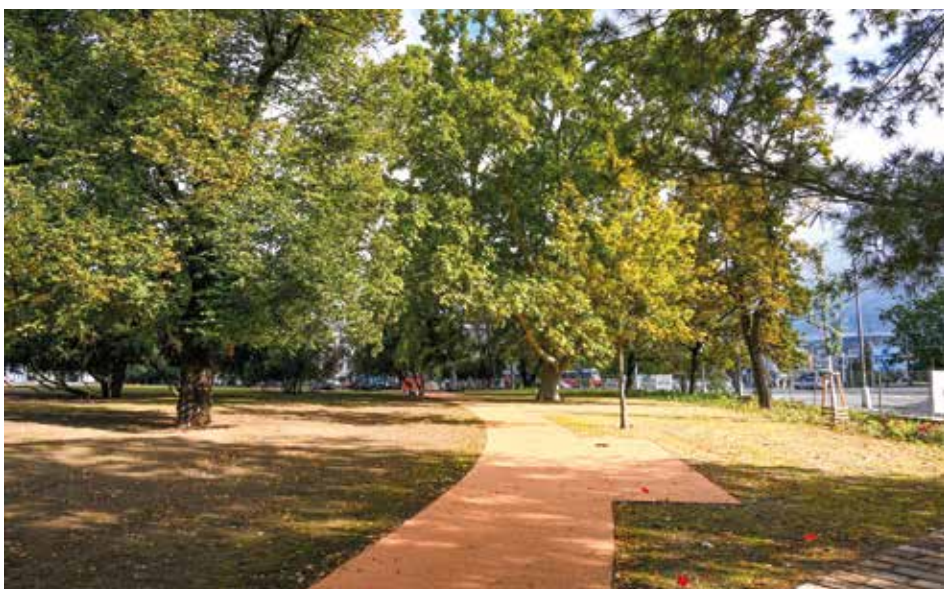
Nová podoba atraktivního veřejného prostoru koncipovaného podle současných tendencí navrácení přírody do města a sloužícího k odpočinku, zábavě dětí i dospělých vzešla z architektonické soutěže, v níž v roce 2016 uspěl návrh od consequence forma architects. Samotné projekční práce trvaly od března 2019 do léta 2021. Oproti soutěži došlo ke zmenšení centrální plochy, navíc byl detailně rozpracován systém vsakování dešťové vody a ošetření kořenových systémů stromů.

Rekonstrukce stála 132,5 milionu korun. Částkou 95,5 milionu se ní podílelo město Brno, zbytek, tedy 37 milionů, platí městská část Brno-střed. Ta též hradila ostatní náklady jako zpracování potřebných stupňů projektové dokumentace, ošetření v kořenových zónách stromů, které v parku zůstaly, a pokácení těch, které z důvodů zdravotních a případně i kompozičních v nové úpravě již nejsou. V součtu šlo o bezmála dalších 10 milionů.

Původní a již nevhlednou kašnu střídá centrální multifunkční plocha s vodním prvkem a mlžnými tryskami obklopená dřevěným sedacím lemem, který má po obvodu 120 metrů. Na tomto místě současně také vzniká prostor pro pořádání divadelních představení, menších koncertů a výstav. Trysky lze vypnout, takže voda může i nemusí být součástí akcí. Původní strojnava kašny byla zlikvidována a vzniklo zde nové technické zázemí.

Hlavní dlážděná páteřní cesta, která vede i přes centrální plochu, umožňuje pěším příjemný průchod mezi ústím Joštovy a ulicí Lidickou. Parkem vede také okružní cesta s povrchem z vodopropustného kamenného koberce a s lavičkami.

Velmi důmyslný je systém hospodaření s dešťovou vodou, která se bude využívat k zavlažování. Zůstalo zachováno maximální množství původních stromů, dosazeny byly další o obvodu kmene od 16 do 25 cm. Květinovou výsadbu tvoří bledule, ladoňky, sasanky, kosatce, divizny, pryšce nebo vrbiny. Po rekonstrukci má být v parku 77 nových stromů, 68 keřů a přibližně 36 tisíc nové zasazených trvalek a 67 tisíc cibulovin.

V prostoru celého parku bude rozmístěno celkem 26 typů herních autorských prvků, které mají podobu drobné subtilní kovové konstrukce a všechny vycházejí z tvaru židle a stolu. Všechny odpovídají platným normám pro tato zařízení a budou certifikovány. Jejich autorem je multimediální umělec a pedagog Richard Loskot.

V severní části parku směrem k bývalé Moravské typografii vzniká menší kavárna s venkovní terasou a s toaletami pro veřejnost. Objekt má být hotový na počátku prosince, otevření se předpokládá na začátku příštího roku.

Děkujeme! Ať nové výzvy Brno zvládne

Jiří Oliva

zastupitel města Brna, ČSSD Vaši starostové

Milé Brňáčky a Brňáci, rád bych využil této příležitosti, abych vám vyjádřil upřímné poděkování za opětovné zvolení do Zastupitelstva města Brna.

Vedl jsem kandidátku, která jako jediná pod hlavičkou ČSSD ve všech krajských městech překročila pět procent. O to víc si vážím toho, že se 6,1 % voličů rozhodlo nás v Brně podpořit.

Vnímáme to především jako ocenění dlouholeté práce našich úspěšných sociálně-demokratických starostů, kteří i v těchto volbách ve svých městských částech získali značné množství hlasů a většina z nich své starostenské pozice obhájila.

Přestože jsme v Brně víceméně obhájili volební výsledek z roku 2018, v přepočtu na mandáty jsme tentokrát obdrželi pouze tři. Budeme však chtít i s tímto počtem být platní pro rozvoj města a službu Brňákům. Spolu se mnou získali zastupitelský mandát dva zkušení a úspěšní starostové Marek Viskot a Břetislav Štefan.

Zatímco minulé funkční období poznamenal zejména boj s covidem, nové zastupitelstvo bude zjevně bojovat s energetickou krizí a inflací, zatímco bude dokončovat projekty rozjeté během posledních čtyř let.

Bude to bezpochyby rovněž mimořádně náročné období, ale věřím, že nové výzvy město Brno zvládne stejně obstojně, jako tomu bylo v minulém volebním období. ■

Děkujeme za vaši podporu, moc si jí vážíme

Petr Hladík

zastupitel města Brna, Lidovci a Starostové

Máme po komunálních volbách a já bych vám chtěl za Lidovce a Starosty moc poděkovat za opravdu výraznou podporu. Získali jsme historicky nejlepší výsledek a moc si toho vážíme.

V kampani jsme se snažili být mezi vámi v ulicích a ptát se vás, jaké Brno byste opravdu chtěli. Společně s vámi jsme vytvořili Plán pro Brno, který se budeme v následujících měsících snažit prosadit.

Skončili jsme na třetím místě a zodpovědnost za směřování Brna má nyní ODS a TOP 09. Naši úlohou ale nadále bude být hlasem rodičů a hlasem pro moderní a zelené Brno. Je pro nás důležité, aby Brno bylo městem, kde budou moci spokojeně žít i budoucí generace.

Podařilo se nám vyhrát také ve třetině městských částí a jako Lidovci a Starostové získáme nejméně 10 starostů. Moc si takové podpory vážíme. Na našem pojetí politiky se nic nezmění. Nadále budeme mezi lidmi tvořit aktivní život ve spolcích i obcích. Na závěr bych chtěl vám všem a Brnu popřát hodně síly, vzájemného pochopení a respektu.

Přede mnou nyní stojí další výzva, která přišla velmi nečekaně. Ministryně životního prostředí Anna Hubáčková kvůli vážným zdravotním komplikacím rezignovala na svůj post a požádala mě, zda bych místo ní nemohl vést Ministerstvo životního prostředí.

Z Brna neutíkám, budu dál pracovat na tom, aby právě toto město bylo lídrem v oblasti životního prostředí i nadále. Neváhejte se na mě nadále obracet s čímkoliv, co se týká životního prostředí nebo města Brna. Pokud to bude v mých silách, rád se pokusím pomoci. ■

Brno hledá zhotovitele Janáčkova kulturního centra

Tomáš Koláčný

zastupitel města Brna, Piráti

Špičkový koncertní sál bez kompromisů – takový je cíl veřejné zakázky na výstavbu Janáčkova kulturního centra, kterou vypisuje město Brno se společností BKOM.

Dvacet let po zadání architektonické soutěže se tak brněnská filharmonie konečně dočká důstojného působiště, ve kterém bude moci koncertovat stovacetičlenný soubor v plném obsazení a navíc ve špičkových akustických podmínkách, které jsou pro kvalitní výkon interpretů a zážitek posluchačů stěžejní.

Sál s kapacitou 1 200 míst v hledišti nabídne také prvotřídní technologické zázemí, které umožní živý přenos koncertů do celého světa nebo například nahrávání hudebního doprovodu pro mezinárodní filmovou, seriálovou či videoherní tvorbu.

Sál s kapacitou 1 200 míst v hledišti nabídne také prvotřídní technologické zázemí, které umožní živý přenos koncertů do celého světa nebo například nahrávání hudebního doprovodu pro mezinárodní filmovou, seriálovou či videoherní tvorbu.

Zlatým srdcem Janáčkova kulturního centra se pak stanou varhany, které budou pro sál vyrobeny na míru. Brno tak konečně získá pódium, na kterém bude možné hrát Janáčkovu Glagolskou mši se sólisty, sborem i varhanním sólem.

Zakázka rovněž reflektuje letošní dohodu s vlastníky sousedního hotelu International, díky které může být centrum vzduchotechniky přesunuto mimo samotný objekt sálu, čímž se sníží riziko vibrací a díky čemuž v předprostoru sálu na rohu Besední a Veselé vznikne nové náměstí pojmenované podle prvního rektora JAMU Ludvíka Kundery.

Zadávací řízení potrvá 9 měsíců, stavba sálu tedy začne v polovině příštího roku a na první koncert se zde můžete těšit v roce 2026. Více informací najdete na webových stránkách www.salprobrno.cz. ■

Povzdech nad (ne)spoluprací politických stran

Tomáš Skřička
zastupitel města Brna, SPD a Trikolora

SPD, Trikolora a Moravané mají v mnoha ohledech podobný program jako ODS i ANO. To na povolebním setkání konstatovali lídři stran. I v tomto volebním období je klub zastupitelů SPD a Trikolory tvořen odborníky, kteří za sebou mají kvalitní, konstruktivní práci nejen v politice. Přesto jsme jediným subjektem, se kterým vítězové voleb dále nejednají.

Rozpory mezi ODS, KDU-ČSL a Piráty se táhly celým minulým volebním obdobím a blokovaly chod města. Pouze zřídka byla nejednotnost při hlasování koalice ku prospěchu Brna, například jsme ji v opozici dokázali využít při privatizacích městských bytových domů. Některé, pro město nevýhodné prodeje potom nebyly schváleny. Antipatie mezi představiteli těchto stran a neschopnost spolupracovat se ale projevíly nejviditelněji díky aroganci představitelů KDU-ČSL při projednávání územního plánu. Důsledkem nekvalitně zpracovaného návrhu územního plánu, který město nezbytně nutně potřebuje, bylo jeho zamítnutí a poslání k přepracování tak, aby rozvoj Brna nebyl jen v zájmu developerů, ale především bral ohledy na kvalitu života současných obyvatel.

Je velice smutné, že více než 30 let demokracie nepomohlo k tomu, aby spolu politické strany spolupracovaly na základě volebních programů, a ne na úrovni povrchních ideologických nálepek a direktiv z pražských centrál.

Zastupitelé za SPD a Trikoloru jsou připraveni pomáhat řešit aktivně veškeré úkoly, které přispějí k rozvoji našeho města. Vždyť zdraví, doprava, bezpečnost, bydlení, energie, umění, sport a další by neměly být předmětem politikaření a ideologizace!

Udělalí jsme maximum. Zda to bude dost, ukáže čas

Markéta Vaňková
zastupitelka města Brna, Společně – ODS a TOP 09

Vyjednávání v Brně se zdržuje... zaseklo... vážne. Titulky v první polovině října dávaly tušit netrpělivost, s jakou se očekával výsledek povolebního vyjednávání. Někdy jsou koalice sestaveny i pár hodin po volbách. Proč tomu tak v Brně tentokrát nebylo? Protože jsme do vyjednávání šli vedeni snahou zajistit to nejlepší pro rozvoj našeho města.

ODS a TOP 09, kandidující Společně, v Brně ve volbách s přehledem zvítězily. Což nás nejen těší (a ještě jednou mi dovoluňte poděkovat za vaše hlasy), ale také zavazuje. Předpokládám, že hlavním důvodem, proč jste nám dali důvěru, byla skutečnost, že koalice v čele s ODS úspěšně provedla Brno nejsložitějším obdobím od roku 1989. Pokud ale byly minulé čtyři roky těžké, ty následující jednodušší nebudou. Kvůli Putinovu vyděračství deptá Evropu energetická krize, která ničí ekonomiku a polarizuje společnost. Vysoká inflace, zdražování... s tím vším nebude snadné si poradit.

Vzájemnou komunikaci napříč zastupitelstvem považuji za základ dalšího období. Proto jsme jednali se zástupci všech zvolených subjektů. S potenciálními partnery jsme pak pečlivě analyzovali své programy a priority.

Tou naši je učinit z Brna co nejdříve energeticky soběstačné město. Snažili jsme se zapojit co nejvíce odborníků, o jejichž zkušenosti a znalosti se bude možné opřít. V rozbouraných časech nejde a nepůjde nadřazovat osobní ambice, ale bude nutné jednat v zájmu Brna. Udělali jsme pro to v té nejlepší víře maximum. Zda to bude dost, ukážou další čtyři roky.

Zelení a Žít Brno chtějí pomoci s úsporami energií

Jana Drápalová
zastupitelka města Brna, Zelení a Žít Brno

Jednou z hlavních priorit našeho programu jsou energetické úspory a také to, aby město pomohlo svým obyvatelům zvládnout energetickou krizi.

Navrhujeme zřízení fondu úspor, ze kterého bude město lidem, bytovým družstvům a společenstvím vlastníků jednotek poskytovat půjčky na zateplení, úsporná opatření a větší energetickou soběstačnost.

Protože pokud nyní chcete čerpat dotaci od státu například na fotovoltaiku, zateplení nebo tepelné čerpadlo, musíte nejdříve firmě zaplatit a teprve potom vám Státní fond životního prostředí dotaci pošle. Půjčka od města by vám pomohla realizaci úsporného opatření předfinancovat. Po obdržení dotace od státu by se peníze do fondu úspor zase vrátily a pomáhaly by zase dalším lidem. Nejchudším domácnostem by fond poskytl dotaci na výměnu úspornějších žárovek nebo ledničky.

Celé Brno potřebuje větší energetickou nezávislost na plynu. Té se dá dosáhnout různě. Úspory jsou tou nejlevnější a nejrychlejší variantou. Ušetří lidem i veřejným rozpočtům peníze. Podíl tepla z odpadů a štěpky se tak automaticky zvýší. Domy v Novém Lískovci, kde jsem starostkou, ukazují, že se dá ušetřit víc než 50 % na topení a ohřevu teplé vody. Domácnosti tak uspoří až 15 tisíc ročně.

Nové vedení města bude velmi prosazovat teplovod z Dukovan. Ten ale neřeší současnou situaci, protože teplo z něj může do Brna proudit nejdříve za osm let. Z hlediska dostupnosti plynu přitom budou kritické zejména další tři roky.

I když skončíme v opozici, což je ve chvíli uzávěrky tohoto čísla téměř jisté, přesto nabízíme městu a jeho občanům své zkušenosti a práci ke zvládnutí těžké doby, které společně čelíme.

Brněnský metropolitan

Adresa redakce:

- Husova 12, Brno

Telefon:

- 542 172 064

E-mail:

- tis@brno.cz

Distribuce v roce 2022:

- listopad – do 31. 10.
- prosinec – do 5. 12.

Aktuality o dění v Brně si můžete přečíst také na nových webových stránkách **cosedeje.brno.cz** nebo sociálních sítích **Facebook**, **Twitter** či **Instagram BRNOMycity** a poslechnout na **Radiu Kiss** (88,3 fm) **každý pátek po 9. hodině** v pořadu **Brněnské echo**.

Brněnský
metropolitan

Co si myslí Brňané?

Zoo Brno má po 25 letech novou ředitelku, Radanu Dungelovou (rozhovor s ní si přečtete na stranách 38–39). Co byste jí do začátků v nové funkci popřáli? Co se vám v zoo líbí, v čem by měla pokračovat? A co by mohla změnit?

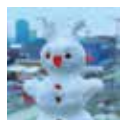
Chcete se také zapojit do anket v Brněnském metropolitánu? Sledujte Facebook, Twitter či Instagram BRNOMycity, diskutujte a dejte nám vědět, co si myslíte. Zajímá nás to!

@brnomycity

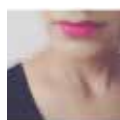
pavlina.bit
@

Zlepšit občerstvení. Protože pokud chci v zoo strávit podstatnou část dne, chci se i občerstvit.

pablito
🐦

Popřál bych jí, aby byla pilná jako včela, chytrá jako liška, měla sloní trpělivost, jestřábí oči, lví srdce a někdy určitě bude potřebovat taky hroší kůži a kachní žaludek.

Kač
🐦

Ať kromě přirozených podmínek pro zvířata zvládne vytvořit i příjemné a podporující prostředí pro své kolegy v zoo. Ať jí funkce nestoupne do hlavy a má stále uspořádané priority.

Erik Nomilner
f

Přeju paní ředitelce hodně úspěchů, mnoho návštěvníků a ještě víc mláďat. Prostor k vylepšení vidím určitě u webových stránek, které by si zasloužily čerstvější a přehlednější design.

Jindrich Pachta
🐦

Přál bych si, aby se dalo v areálu zdravě občerstvit, tedy žádné smažené hranolky, sýry, kečupy a tatarčky, završeno přeslazenými nápoji. Nebo je ovoce a zelenina jen pro chovná zvířata? Zvířatům přeji milující ošetřovatele, ošetřovatelům zdravé klienty a paní ředitelce dobrý kolektiv.

tomik_595
@

Popřál bych jí hodně štěstí a úspěšných odchovů zvířat.

Shenk
🐦

Ať je větší a širší možnost občerstvení a hlavně restaurace u žiraf potřebuje vzpruhu, o kvalitě jídla nemluvě.

robertblaha
@

Vraťte všechna zdravá zvířata do volné přírody.

Josef Jan Kovar
🐦

Jako dlouhodobý návštěvník brněnské zoo v první řadě děkuji panu řediteli dr. Hovorkovi za dlouholetou vynikající práci, kterou v čele Zoo Brno odvedl. Nové paní ředitelce Mgr. Dungelové pak přeji všechno dobré a úspěch v dalším rozvoji a zkvalitňování této významné instituce.

adam.necas
@

Myslím, že mluvím za všechny, když řeknu, že lední medvědi by si zasloužili nový výběh.

Křížovka o ceny

M	FINSKO	PROJEVAVAT OSPALOST	M	1. část tajenky	SPZ OLO- MOUCE	SPZ HRADCE KRÁLOVÉ	DLOUHÁ CHVÍLE	M	2. část tajenky	DOVED- NOST	PÍSMENO ŘECKÉ ABECEDY	SPZ ÚSTÍ NAD LABEM	NĚM. ZEMĚ	MRAVO- KÁRCE
SEVERO- ZÁPAD			MYS NORSKA					DVOU- KŘÍDLÝ HMYZ						
ZAKVIČENÍ VEPŘE			PŘÍRODNÍ BARVA TĚLOVĚ- DEC					OPAKOVAT (EXPR.) AVŠAK						
OFOUK- NUTÍ					POZDRAV LINA					CHEMICKÝ PRVEK ZNAČKY NB	OSOBNÍ ZÁJMENO REZIGNO- VANY SOUHLAS			
ŽEHLIČÍ STROJ						SARMATÉ ANGL. POBOČNÍK						INIC. REŽISÉRA KLEINA OSLEPIT SVĚTLEM		
NOBILOVA VZDUCHO- LOĎ							PATŘÍČÍ EVĚ VZOREC JODIDU DRASEL- NĚHO						DÍLČÍ ROZPOČET	UVNITŘ PRAZDNÝ
POMŮCKA: ALUMINIT, BETL. ECRU, MOHN, PHOBOS	MĚSÍC MARSU	CHININOVÝ NÁPOJ BIBLICKÉ MĚSTO NĚŘESTÍ						ČLOVĚK ODVEDLE						
VODIČÍ PSŮ								KOMERČNÍ BANKA ZDVOJENÍ			MEZINÁR. KÓD LITVY RYCHLE			
HORA S TUPÝM VCHOLKEM							NÁZEV PÍSMENE G NĚM. JEN			NOHA (HRUBĚ) PROSLULÝ				
PŘED- LOŽKA			EINSTEI- NOVY INICIÁLY VYROBĚNÁ Z LÝKA			ZÁPOR GRAMO- FONOVÁ DESKA			ZMLÁCENÝ DOMÁCKY IVAN					
ŽAL				MĚKKÝ BÍLÝ NEROST ÚDER ROHY									USEK- NOUTI (KNIŽ.)	POLICISTÉ (EXPRES.)
OČISTIT VODOU					SOUKROMÝ BYT STROMO- RÁDÍ							CITO- SLOVCE ULEHČENÍ POSLOUP- NOST		
ZAKLENÍ						ADÉLA DOMÁCKY	3. část tajenky ZKR. JEDNOTKY ČASU							
M	ŠPORTOVÝ KLUB (ZKR.)	OŠÁLENÝ NÁZEV HLÁSKY Š										ZNAMENÍ NA KMENI STROMU SPZ BRNO- MĚSTO		
SPOJ NITÍ				VYDÁNÍ							ŽEBRÁK V MARIÁŠI			
CITOSL. PLAŠENÍ PTÁKŮ				HONZA DOMÁCKY							ŘÍMSKY 1502			

Zanedlouho skončí rekonstrukce dvou významných brněnských náměstí. Která to jsou, se dozvíte v tajence. Tři vylosovaní luštitelé obdrží postřehovou karetní hru Mendel & Brno.

Tajenku vložte do 22. listopadu 2022 do formuláře na adrese www.brno.cz/krizovka, zašlete poštou nebo přineste do redakce Husova 12, Brno, či pošlete SMS na číslo 602 770 466. Vícekrát zasláné tajenky

vyřazujeme. Ze správných odpovědí z minulého čísla (Otevřít wellness centrum) byly vylosovány: Markéta Janáčková, Jarmila Studená a Dagmar Kubíková. Výhry zasíláme poštou.

od 1. 11.

Technické muzeum zve na přednáškový cyklus

O evropských sopkách, podzemí Německého domu, Měsíci či elektromobilitě se dozvíte na přednáškách Technického muzea. Vstup je zdarma.
tmbрно.cz

st 2. 11.

Projděte si výstavy na Špilberku s výkladem

Muzeum města Brna pořádá v listopadu komentované prohlídky svých výstav Poklady špilberské zbrojnice (2. 11.) a Poklady z depozitářů (22. 11.).
spilberk.cz

do 30. 11.

Urban centrum prezentuje nové školy na Sadové

Jak bude vypadat ZŠ a MŠ na Sadové, zjistíte na výstavě v Urban centru. Prohlédnete si všechny soutěžní návrhy.
urbancentrum.brno.cz

1.–4. 11.

S výběrem pomaturitního vzdělávání pomůže Gaudeamus

Vysoké i vyšší odborné školy, ale také obory celoživotního vzdělávání se prezentují na veletrhu Gaudeamus
gaudeamus.cz/brno

4.–11. 11.

Tanec, sport i gaming představuje veletrh Life!

Zábavu a pohyb pro celou rodinu přináší festival Life! Program je připraven pro milovníky tance, sportu, ale i počítačových her.
bv.cz/life

od 7. 11.

Budova Mahenova divadla slaví 140. výročí

Týden od 7. listopadu bude nabíť akcemi, zvláštnostmi a překvapeními pro zájemce o historii divadla. Atmosféra bude laděna do 19. století.
ndb.cz

7.–8. 11.

Na představení pro děti zve Industra do Nové Zbrojovky

Divadlo DIP připravilo představení pro děti od osmi let Bílý lachtan na motivy Knihy džunglí.
industra.space/program

pá 11. 11. | 18.00 hod.

V Radosti se džunglí prodírá Mauglí

Novinka Divadla Radost uvítá diváky ve světě, „kde mají v přirozeném systému a pořádku všechna zvířata své místo a poslání“. Představení Říše džungle – Mauglí je dynamické: loutkové, taneční, muzikálové i artistické.
divadlo-radost.cz

so 12. 11.

Elektronická hudba zavítá na hvězdárnu

Sonda je název nového festivalu elektroakustické hudby a audiovizuálních performancí, který se koná na hvězdárně.
FB/sondafestival

12.–13. 11.

Kočky ze všech koutů světa budou příst v Semilassu

Miss kočku si můžete zvolit během mezinárodního veletrhu koček. Kromě vznešených kočičích plemen si v Semilassu prohlédnete i kočky domácí.

st 23. 11. | 16.00 hod.

Nevíte, co číst? Knihovnice vám poradí

V atriu Ústřední knihovny KJM si na Knižní středě okořeníte své čtenářské menu. Přímo knihovnice vyberou a doporučí zajímavé tituly.
kjm.cz

26.–27. 11.

Na výstavišti se blyští minerály

Prodejní výstava minerálů, fosilií, šperků a přírodnin zavítá opět do pavilonu B na brněnském výstavišti, kde si prohlédnete skvosty z celého světa.
mineralybrno.cz

Co z naší literatury čtou ve světě?

Hrabal, Kundera, Hašek nebo Čapek – ty najdete v knihupectvích různě po světě. Ale překládají se do cizích jazyků třeba i nějaké knihy spisovatele? Pro odpověď si zajděte do Moravské zemské knihovny. Na ploše dvou pater zhlédnete panelovou výstavu, která vám přiblíží, jak je na tom česká literatura v zahraničí, a zároveň se zamýšlí nad různými aspekty překladu obecně. Výstava je k vidění do 22. prosince a knihovna k ní připravuje doprovodný program, o němž se podrobnosti dozvíte na webu www.mzk.cz.

Text a foto: Radka Loukotová

Janáček Brno zve na hudební i gastronomické pochoutky

Festival Janáček Brno již poosmé oslavuje mistrovství s Brnem bytostně spjatého skladatele. Program letos můžeme rozdělit na tři linky – koncertní, operní a doprovodnou, přičemž každá z nich nabízí unikátní pohled na Leoše Janáčka a jeho dílo. K vidění a slyšení vybízí například Káta Kabanová, s níž přijede švýcarský Grand Théâtre de Genève. Vystoupí také Adam Plachetka s orchestrem Welsh National Opera. Během celého festivalu od 2. do 20. listopadu ochutnáte oblíbené recepty skladatele z Mářiny kuchařky v brněnských podnicích.

(zob) | foto: Janáček Brno

Voláme všechny kutily. Bastlfest je tu

Třetí listopadový víkend (19.–20.) se VIDA! science centrum přemění na oživlý sen každého většího i menšího kutila. Pokud stále něco vymyslíte, zkoušíte vyrobit a nebojíte se překonávat překážky a záludnosti nových technologií, neváhejte – je to akce přímo pro vás. Těšit se můžete na lužánecký Polybus, výrobu origami, novinkou bude výroba nanovláken nebo zkouška 3D tiskárny. Poznáte také Tajuplný svět podivuhodných her Jiřího Šebesty, který vyrábí hry z kamene, bavlny, dřeva, a dokonce z paroží. Více najdete na webu vida.cz.

(zob) | foto: VIDA! science centrum

Podzimní náladu pozvedne a zpestří koncert Kantilény

V neděli 6. listopadu se Besedním domem ponosou svěží tóny dětských, ale profesionálně vyladěných hlasů. Podzimní koncert pěveckého sboru dětí a mládeže Kantilény dá malým i větším zpěvákům příležitost vyniknout ve skladbách českých soudobých i starších klasiků, jako jsou Petr Eben, Zdeněk Pololáník, Antonín Dvořák a mnozí další. Zazní však také – v sále Besedního domu netypicky – polyfonické duchovní renesanční skladby světových autorů. Více na webu filharmonie-brno.cz.

(mak)

Podstatou divadla je sblížení. V HaDivadle mu zasvětili sezonu

Blížkost jako skutečný stav i jako metaforické vyjádření schopnosti empatie, vzájemné pomoci, spolupráce, poznání, pochopení nebo přijetí, to je hlavní téma nové, 48. sezony v HaDivadle. V tomto duchu se ponosou i čtyři premiéry vycházející převážně z „nově prožívané blízkosti s Ukrajinou“, ale reflektující třeba také „dotek“ mezi městem a přírodou, konkrétně Brnem a Moravským krasem. Na první z nich, inscenaci Humanismus 2022 (foto ze čtené zkoušky), jsou diváci zváni 12. listopadu. Autorský text Ivana Buraje a Bohdana Karáska řeší mimo jiné dilema tvůrců ve vztahu k ruské kultuře a politické neutralitě. Více o nové sezoně a premiérách čtěte na webu hadivadlo.cz.

(mak) | foto: HaDivadlo

Soudobý český porcelán tradici ctí a zároveň přetváří

Konceptuální umění a nová kreativita pracují i s křehkým materiálem.

Jak evokuje název Terra Alba: Nová vlna českého porcelánu, je hlavní ambicí nové výstavy v Uměleckoprůmyslovém muzeu mapovat krajinu současného porcelánu, kterou v posledních deseti letech kultivovalo i předělávalo více než 25 zde zastoupených umělců. Vyzdvížena je jejich odvaha otevírat nová nebo reinterpretovat stará témata a nabourávat zažitá stereotypy ve všech aspektech tvorby. Projekt vznikl pro letošní Designblok a v muzeu je k vidění do 29. ledna příštího roku. Více na moravska-galerie.cz.

(mak) | foto: Michaela Karásek Čejková

Dědictví socialistické architektury stále provokuje

Megalomanské a poplatné socialistické (ne)estetice, nebo monumentální a esteticky i funkčně na úrovni? Jaké stavby produkovali na Moravě českoslovenští architekti v 60. a 70. letech minulého století? I na to můžeme do 19. prosince hledat odpověď na výstavě „Od bruselu k brutalismu. Brno a Morava“ v areálu vily Stiassni. Mezi budovami prezentovanými mj. na fotografiích, infopanelech nebo digitálních záznamech nechybí např. kino Scala nebo hotel Continental. Více na vila-stiassni.cz.

(mak)

Terén: Hranice umění, vědy, mystiky i bytí jsou propustné

Performanci vycházející z odkazu G. J. Mendela, tanečně-meditativní propojení s řádem vesmíru nebo kolektivní meditaci nad (ne)udržitelným způsobem života inspirovanou Melvillem nabízí v listopadu platforma Terén. Mendelovský projekt nazvaný Outside the box 01 přiveze 2. listopadu na Sklepní scénu CED slovenské uskupení Med a prach, tamtéž 15. listopadu v představení Aurora tanečnice splynou s všehomírem a performance-mše Za bílou velrybu se v obchodním domě na Dornychu odehraje 7. a 8. listopadu. Více na jasuteren.cz.

(mak)

Filmy, které mluví německy, ale dívají se evropskýma očima

Hledání vlastní identity, cesta za štěstím, láskou a vnitřní i vnější svobodou, vztahové krize. Tato a mnohá další témata hýbou nejen Evropou. Jak je ve své aktuální tvorbě uchopili filmaři z Německa, Rakouska a Švýcarska, ukazuje 16. ročník festivalu německy mluvících filmů Das Filmfest. Do Kina Art zavítá od 2. do 6. listopadu a pozve diváky například na životopisný film o lyžaři Franzi Klammerovi (na snímku) nebo „nekorektní“ historickou fresku o císařovně Sissi. Více na webu dasfilmfest.cz.

(mak) | foto: Samsara Film – Christoph Thanhoffer

Hledáme nové **OBCHODNÍKY**

- Máte prořizlou psu?
- Umíte zabrat? • Zajímáte se o média? • Chcete řídit svůj pracovní čas? • Chcete vydělávat i výrazně přes 50 tisíc?

Dělejte s námi úspěšně obchodní zástupce, inzertní poradce, manažery inzerce!

V případě zájmu neváhejte zaslat své CV a pár řádek o své maličkosti na kariera@regvyd.cz

REGIONÁLNÍ VYDAVATELSTVÍ

PRAHA
PRAHA
PRAHA
PRAHA

KULTOVNÍ MUZIKÁL

LEGENDA JMÉNEM HOLMES

HUDBA/TEXTY/LIBRETO ONDŘEJ G. BRZOBOHATÝ

V HLAVNÍCH ROLÍCH
ANNA FIALOVÁ
ONDŘEJ G. BRZOBOHATÝ
A DALŠÍ

Hudební divadlo **Karlín**

Lze INZERCII zahrnout do režimu NÁHRADNÍHO PLNĚNÍ?

ANO / ~~**NE**~~

Pro více informací nám napište na info@regionalnivydavatelstvi.cz

REGIONÁLNÍ VYDAVATELSTVÍ

Děti by měly chodit do zoo žasnout nad přírodou. A rodiče s nimi

Novou ředitelkou Zoo Brno je od 1. září Radana Dungelová. Za významnou společenskou úlohu zoologických zahrad považuje záchranu druhů a vzdělávání veřejnosti v oblasti ochrany přírodní rozmanitosti. Zaměřit se chce také na péči o zvířata, na profesní rozvoj zaměstnanců či na zlepšení služeb pro návštěvníky. To vše na principech udržitelnosti a respektu k přírodě.

Co vás mile a nemile překvapilo?

Nejpříjemnějším překvapením pro mě je, jak mi pomáhají kolegové, kteří mě podpořili, abych se o vedení Zoo Brno ucházela. Určitě jsem pozornější a kritičtější k věcem, které jsem dříve vnímala okrajově. Řadový návštěvník si jich třeba ani nevšimne, ale já je vidím a chci, aby byly lepší, promyšlenější, smysluplnější.

Do čeho jste se pustila nejdřív?

Budoucnost zoo se plánuje v letech, ne v měsících. Chtěla bych na jaře návštěvníky přivítat v lépe upravené a uklizené zahradě, aby péče, kterou věnujeme údržbě celého areálu, byla vidět. Chci mít také zmapovaný takzvaný welfare zvířat, tedy jejich pohodu a podmínky, v nichž žijí. Musíme si ujasnit, jaká zvířata jsou z pohledu ochránářského prioritou, abychom se jimi zabývali pro budoucnost. Další druhy, které nepatří mezi ohrožené, a těch je většina, jsou zase dobrými ambasadory, pomáhají vysvětlovat fungování přírody. Protože máme povinnost skládat účty ohledně návštěvnosti a tržeb, je důležité se zaměřit na to, aby k nám lidé chodili i mimo hlavní sezonu. Zoo má zpracovanou hezkou a chytlavou chovatelskou koncepci, tedy legendu, podle které je zahrada rozdělena na jednotlivé expozice. Někde je to geograficky, jinde ekosystémově, my to máme založené na evolučních faktorech, což je velmi zajímavé. Ráda bych s tím v komunikaci s návštěvníky lépe pracovala.

Je podle vás problém parkování a zoo na kopci?

Musíme vést diskusi, jakou podobu má parkování mít – i s ohledem na životní prostředí nebo na naše sousedy v Kníničkách. Samozřejmě je pro nás pohodový průběh návštěvy zoo důležitý. Nemůžeme po lidech chtít, aby se k nám ploužili po úzkém chodníku, a někdy ani to ne. Nebo když přijedou školy autobusem, tak nemají kde bezpečně vystoupit. Pro handicapované, pro rodiče s dětmi a s kočárky nebo pro seniory je zatím k dispozici vláček, který jezdí až nahoru. Budeme však přemýšlet i o nějakém modernějším a hospodárném řešení. Jestli je tou cestou lanovka, to si kvůli aktuální energetické situaci a všeobecně udržitelnosti takové investice nejsem jistá.

Jste spokojená se stavem expozic?

Mému předchůdci se za těch 25 let podařilo vybudovat řadu moderních expozic, jako jsou Beringie, výběh arktických vlků nebo africká savana. Zvířata v nich mají životní podmínky odpovídající dnešním vysokým standardům. Řada původních expozic a staveb je ale konstrukčně a funkčně na hranici životnosti. Při plánování nových celků je třeba se soustředit na to, jaký život zvířatům nabízíme. Pokud jim zoo nedokáže připravit vhodný, dostatečně dimenzovaný a členitý prostor, navíc s podněty, které umožní co nejpřirozenější projevy, ať už jde o pohyb, přijímání potravy, nebo o reprodukční chování, tak nemá

Pokud konkrétním druhům zoo nedokáže připravit vhodný, dostatečně dimenzovaný a členitý prostor a podněty, nemá je vůbec chovat.

Radana Dungelová

V Zoo Brno již čtyři roky pracovala jako vedoucí Útvaru mezinárodní spolupráce. Dříve působila v Nadaci Partnerství, devět let žila v Brazílii jako manželka diplomata – velvyslance České republiky. Angažuje se v popularizaci témat spojených s životem zvířat v přirozeném prostředí a ochranou ekosystémů, publikuje a podílí se na filmových dokumentech a knihách s touto tematikou. „Děti by měly chodit do zoo žasnout nad přírodou a rodiče s nimi. Můj sen je takový, že po tom pěkně stráveném půldni nebo dni každý z nich bude rád, že byli spolu, viděli zajímavá zvířata v hezkém prostředí, dobře se najedli, koupili si suvenýr, který pomůže záchraně ohroženého druhu, ale hlavně že vědí o přírodě, o jejich složitostech a tajemstvích víc, než když k nám přišli,“ říká Radana Dungelová a k budoucnosti zároveň dodává: „Když máme základy v podobě dobré zoo, pojďme z ní udělat opravdu špičkovou. Jestli chceme, aby byla brněnská zoo členem mezinárodních asociací, tak pro to musíme něco udělat. A taky to něco stojí. Věřím, že nás v tom Brňané i další návštěvníci ani město nenechají.“

metropolitan

smysl konkrétní druh vůbec chovat. Týká se to i zázemí, kde třeba tropická zvířata tráví velkou část roku. Proto nikdy nebudeme v Brně mít slony. Je to citlivé zvíře, které potřebuje perfektně zorganizované a natrénované ošetřování i sociální kontakty stáda, a to i v zimě, kdy je ve stájích. Ty musí být stejně prostorné jako venkovní výběh. I u starých objektů jsou nejdůležitější životní podmínky. Že je někde rezavá voliéra, je zvířatům jedno. Z pohledu návštěvníka se ale jedná i o estetiku, která by neměla rušit. Někde to lze vyřešit poměrně snadno. Nedávno jsme udělali drobnou přestavbu expozice sov, instalovali jsme nové pletivo, trochu jsme zvětšili prostor a výsledný efekt je moc dobrý.

Má se kdo o zvířata i chod celé zoo starat?

Mohli bychom mít méně lidí v kancelářích a víc u zvířat a na údržbu areálu. Velká pozornost se věnuje krmení. Namíchat jídlo, které plnohodnotně nahradí například rostliny, které rostou na druhém konci planety, aby mělo potřebné živiny a aby zvířatům chutnalo a prospívala po něm, to je velká věda. Srdcem zoologické zahrady

jsou pak ošetřovatelé. O zvířata se starají, krmí je, uklízí po nich, jsou s nimi v denním kontaktu, poznají jako první, když má zvíře nějaký problém. To jsou neocenitelní lidé. Je třeba, aby tyto profese nebyly přetíženy, aby se zlepšilo jejich ohodnocení a měly prostor se vzdělávat. Stavu areálu by také pomohlo, kdybychom měli víc než dva zahradníky a dva lesníky.

Kam byste mě kromě Brna pozvala do zoo?

To je strašně nespravedlivé vybrat ze stovek zoo. Když už jsme mluvili o slonech, jedte se podívat do Curychu, kde pro ně mají opravdu důstojný výběh i prakticky stejně velký vnitřní pavilon. ■

Roman Burián | foto: Zdeněk Kolařík

Zbrojovka: výrobní kolos padl, síla symbolu zůstala

Přinejmenším díky fotbalu nebo nově vznikající moderní čtvrti zůstává pojem Zbrojovka, respektive Nová Zbrojovka stále v povědomí Brňanů. Ve svém původním významu, tedy jako průmyslový kolos, je už součástí historie Brna 20. století. Co pro město a jeho obyvatele fenomén Zbrojovka znamenal a stále znamená, zachycuje stejnojmenná fotografická publikace, kterou vydala organizace TIC Brno.

Některé atributy jako turbíny, kuličková ložiska nebo zbraně, které ještě v minulém století jednoznačně charakterizovaly Brno, zmizely v nenávratnu. A s nimi také podniky a továrny, které po tři století tvořily průmyslovou imagu města.

Tuto slavnou historii se rozhodla zmapovat organizace TIC Brno spolu s partnery, např. Technickým muzeem nebo Muzeem města Brna, a prostřednictvím projektu Brno Industrial ji předestřít zájemcům. Průmyslové památky a brownfieldy, nahlížené také kulturní a estetickou perspektivou, mimo jiné prezentuje na komentovaných prohlídkách, vyhlídkových jízdách, přednáškách nebo na informační (cyklo)stezce u řeky Svitavy. Po ní lze dojet či dojít k bývalému areálu Zbrojovky, který postupně mizí a mění se v moderní městskou čtvrť. Po velkou část 20. století však zdejší závody zaměstnávaly tisíce lidí a být zbrojovákem něco znamenalo.

Publikaci Fenomén Zbrojovka lze zakoupit na e-shopu TIC Brno nebo v informačních centrech na Panenské a na Radnické. V areálu Nové Zbrojovky je až do konce roku volně přístupná výstava velkoformátových fotografií z nalezeného archivu. Další aktivity projektu viz fenomenzbrojovka.cz.

Zbrojovce jako fenoménu brněnské industriální historie se nelze vyhnout, protože město ji má dodnes v krvi, je součástí jeho DNA. A proto se TIC Brno jejího fascinujícího, plastického příběhu, nepostrádajícího ovšem ani temné stránky, ujalo a převedlo jej do podoby fotografické knihy doplněné kratšími texty, kde se Zbrojovkou z pohledu své profese zabývají historička a památkářka Květa Jordánová, socioložka Kateřina Nedbálková, básník a publicista Martin Stöhr nebo urbanisté Roman Čerbák a Martin Klenovský a oživení přináší také vzpomínky pamětníků v podobě citátů u vybraných fotografií.

Hlavní událostí, bez které by kniha nemohla vzniknout, bylo nalezení fotografického archivu Zbrojovky, čítajícího více než 80 tisíc snímků z období 50., 60. a 70. let, jejichž autory jsou převážně anonymní zaměstnanci tehdejšího propagačního oddělení. Archiv zachránil brněnský fotograf Roman Franc a na jeho popud ho v příštích letech prozkoumá a zpracuje Muzeum města Brna.

Do publikace s podtitulem Lépe pracovat, lépe žít pak fotografie vybral společně s grafickým designérem Josefem Ondříkem a teoretičkou fotografie Lucií L. Fišerovou. Ta ve svém úvodu snímky dnes už nezvyklého čtvercového formátu – tedy focené zřejmě přístroji Flexaret a Pentacon 6 – rozděluje do několika kategorií. Např. na ty, které propagují výrobky, samozřejmě s dobovým ideologickým a někdy i sexistickým podtextem, na momentky vyfocené třeba i omylem nebo proto, aby se dofotil film, konceptuální minisérie mapující různá gesta spojená s fotografováním (třeba vyplazování jazyka, zakrývání obličeje apod.), studiové portréty a pak řadu fotek z politických schůzí, návštěv pohlavců, prvomájových průvodů, podnikových rekreací, narozeninových a jiných oslav spojených s jídlem, pitím a tancem atd. Před očima nám tu zkrátka znovu vyvstává život „města ve městě“ zvaného Zbrojovka.

Sériová výroba svědčila zbraním i traktorům

Do historie podniku se čtenář může vydat s Květou Jordánovou, která v úvodu textu zdůrazňuje, že československá zbrojovka v Brně se zrodila z potřeby nově vzniklého československého státu „vybudovat a vybavit pro svoji ochranu státní podnik, schopný dodat armádě kvalitní výzbroj, a především lehké palné zbraně“. V lednu 1919 tak byly na pozemcích bývalých dělostřeleckých dílen

Publikované snímky – v tomto případě foto z kategorie „rekreace“ – byly ponechány v co nejautentičtější podobě. Zde je částečně vidět i bílé číslo negativu.

vídeňského Arsenalu v Zábřovicích zřizeny Československé závody na výrobu zbraní v Brně (tedy Zbrojovka).

Chod závodů závisel zpočátku především na evidenci, opravách a údržbě zbraní, ale v roce 1923 se ze státního podniku stala akciová společnost, která se soustředila na sériovou výrobu lehkých palných zbraní a zadělala Zbrojovce na celosvětovou proslulost. A to především díky tzv. tolerančnímu systému, který stanovoval minimální a maximální rozměry součástek s přesností na setiny milimetru už po prvním obrábění. Proces výroby zbraní se tak zjednodušil a zrychlil, byly také levnější a lépe se udržovaly.

Do roku 1930 brněnský podnik dostatečně vyzbrojil puškami a kulomety domácí armádu a během meziválečného období ještě zbraně dodával do celého světa. Jeho slavný lehký kulomet BREN (vyráběl se v BRně a britském ENfieldu) nakonec patřil k výzbroji britských vojsk i wehrmachtu, protože po okupaci v březnu 1939 byla Zbrojovka přičleněna k Reichswerke Hermann Göring AG. Samotní zaměstnanci Zbrojovky se do válečných a těsně poválečných dějin závodu, města i celé země zapsali hrdinskými i odsouzeníhodnými činy. K těm prvním je jistě třeba přičíst rozsáhlou odbojovou činnost vedení závodu v čele s jeho generálním ředitelem Karlem Stallerem, k těm druhým pak neblahou spoluúčasť zbrojováků při násilném odsunu brněnských Němců.

Vraťme se však ještě k doplňkovému, tedy „mírovému“ artiklu Zbrojovky. Ten tvořily obráběcí stroje a jejich součástky, ale i osobní auta a dodávky, letecké motory, jízdní kola, psací stroje a motocykly. Uznání si vydobyla především tzv. Zetka, tedy auta označovaná zbrojováckým Z, kterým přišel na chuť třeba i Vlasta Burian.

Po válce a po komunistickém převratu v roce 1948 pak Zbrojovka stavěla hlavně na civilní výrobě, zbraně pro armádu, lovce a sportovce tvořily převážně export do dalších komunistických a rozvojových zemí. Princip

sériové výroby se uplatňoval při produkci automatických vah, psacích strojů ZETA, části jízdních kol, dále se kompletovaly převodovky pro traktory a motory do aut i motorek.

Do roku 1952 v zábrdovickém areálu vznikaly i slavné traktory Zetor, pak se výrobní program přesunul do nového podniku v Líšni. V 80. letech se program Zbrojovky ustálil na komunikačních a výpočetních technologiích, technice dieselových motorů pro traktory Zetor a obráběcích strojích.

Místo továrního ruchu moderní rušná čtvrt'

Po sametové revoluci začala výroba ve Zbrojovce upadat a nezachránila ji ani privatizace podniku v roce 1992. Podnik byl vytunelován, v roce 2003 se dostal do zmanipulovaného konkurzu, činnost byla v roce 2006 ukončena, pak se nakrátko vrátila výroba lehkých palných zbraní. Společnost, která nakonec

areál o rozloze 22,5 ha v roce 2008 vydražila, ho začala pronajímat soukromým firmám, ke kulturním účelům, pro pořádání výtvarných workshopů. I tak lokalita postupně chátrala a stal se z ní brownfield.

Od roku 2016 se však areál „pod rukama“ soukromého developera začíná proměňovat ve fungující městskou čtvrť Nová Zbrojovka, v níž se účelně prolíná moderní obytná a administrativní část s volnočasovou zónou poblíž řeky Svitavy. Lze jen doufat, že její obyvatelé k ní přilnou se stejnou důvěrou jako někdejší zaměstnanci ke svému podniku: „Zbrojovka, tam byla jistota. Staří zbrojováci říkali, když měl někdo zaječí úmysly: ‚Drž se komínu. Komín, to je jistota.‘ A ono to tak bylo. Tam když se člověku v nějaké oblasti nedařilo, když v něčem neuspěl, pořád měl tolik možností jiné práce.“

Markéta Žáková | foto na straně 40: Zdeněk Kolařík,
41: fotografický archiv podniku Zbrojovka

**Vznik knihy umožnilo nalezení
fotografického archivu Zbrojovky,
čítajícího více než 80 tisíc snímků
z 50., 60. a 70. let.**

Milan Valachovič:

Nejdůležitější je pro nás charakter

Brněnský fotbalový klub SK Líšeň prožívá nejlepší období za celou svou historii a momentálně vede tabulku druhé nejvyšší soutěže. Jedním ze strůjců jeho úspěchu je i trenér Milan Valachovič, který zde působí už několik let a loni týmu pod jeho vedením jen těsně unikla baráž o postup. A zdá se, že i letos bude Líšeň bojovat o nejvyšší příčky.

Momentálně se Líšeň hřeje na prvním místě tabulky. Jaký je to pro vás pocit?

Musíme být spokojeni, protože nikdo z nás nečekal, že po dvanáctém kole povedeme tabulku. Soutěž je neskutečně vyrovnaná. Měli jsme hrozně těžký začátek, ale podařilo se nám chytout a usadit se na špičce tabulky.

Loni jste jen těsně nepostoupili do nejvyšší ligy. Co podle vás rozhodlo?

Všichni hodnotí poslední zápas, kdy jsme prohráli na Žižkově, ale nám toho chybělo víc. Na podzim jsme čtyři zápasy ztratili v 90. minutě, v Prostějově v 89. jsme dostali na 1:1, se Zbrojovkou v 94. na 2:1. Na jaře jsme s Opavou hráli 1:1, měla tam být písknutá penalta pro nás, s Příbramí nám nebyl uznán naprosto regulérní gól před koncem zápasu a podobně. A spoléhat na poslední zápas nejde. Takové utkání, v němž by šlo o baráž, jsme nikdy nehráli, a i když jsme vedli, tak se nám pak tým pod dojmem toho, že musí, rozsypl. Pokud jsme se chtěli do baráže dostat, měli jsme odehrát jinak hlavně ty první zápasy, o kterých jsem mluvil.

Líšeň v pauze opustilo hodně hráčů. Nebál jste se, že je nebude možné nahradit?

Věděli jsme o tom, že odejdou, že o ně bude zájem. Takže jsme už v průběhu jara pracovali na tom, abychom je byli schopni nahradit. Přišli noví hráči, kteří nejsou s klubem ani s regionem spjatí – z Prahy Pavel Vandas, z Jablonce Tomáš Vajner, z Pardubic Pavel Sokol, i když ten už v Brně působil

v mládeži ve Zbrojovce. V tomto je riziko, nevíte, jak se hráči adaptují na prostředí i na fotbal. Vybíráme hlavně hráče, kteří nám nejen pasují do našeho způsobu hry, ale nejdůležitější je pro nás charakter. Na ten dáme. Všichni kluci, kteří přišli, to splňovali. A nejsou to hráči, kteří by se v druhé lize rozkoukávali, mají zkušenosti, na což jsme sázeli. Zatím to vypadá, že jsme odchody dokázali nahradit.

I přesto, že se nepodařilo vykopat první ligu, zažívá Líšeň nejlepší éru v historii. Jsou hráči pořád ještě tak hladoví jako v minulosti?

Já si myslím, že ano, protože tady je to postavené na příkladech. Honza Silný, Jarda Málek, Ondra Ševčík a další se z Líšně dostali do první ligy a vyzkoušeli si taky její finanční nastavení. Je to oproti našim skromným podmínkám rozdíl, ale to si nestěžujeme, respektujeme, jak to je. Nicméně tihle kluci dali příklad ostatním, že se z Líšně dá prosadit a hrát první ligu a vydělat si víc peněz. A roli hrají i ty charaktery. Lutonský má 140 ligových startů, Pašek 120, jsou pro mladé motivací. A sami chtějí také něco dokázat, chtějí být pořád nejlepší.

Když se vás novináři ptají na cíle v této sezoně, jste velice opatrný. Říkáte, že na vás ze strany vedení není žádný tlak. Přesto, necítíte jistý tlak třeba ze strany fanoušků?

Díky naší skromnosti a pracovitosti a tomu, že konkurujeme profíkům – Karviná, Dukla,

Díky tomu, že konkurujeme profíkům, kteří nechodí do práce, jsme si vybudovali fanouškovskou základnu, která je postavená na tom, že fotbal jde dělat skromně.

Skoro sto let Lišně

První zmínky o fotbalu v Lišni najdeme již z dob před 2. světovou válkou. Samotný klub vznikl pod názvem Československý socialista Lišeň v roce 1924 a ještě téhož roku se mu podařilo vybudovat hřiště, kde se v říjnu 1924 odehrál první zápas proti Šlapanicím. Ten Lišeň vyhrála 7:2.

V roce 1928 mužstvo postoupilo do 1. B třídy a později do 1. A třídy. V této době se klub pod vlivem společenských poměrů přejmenoval. Za dob války se Lišni paradoxně dařilo, na utkání se Zlínem přišlo 5 tisíc fanoušků a fotbal posiloval národní sebevědomí. Bohužel, několik hráčů ve válce zemřelo.

V roce 1946 došlo ke sloučení SK Lišeň s DSK Lišeň, klub dobudoval hřiště a časem postoupil do divize. V 50. letech se klub spíše potýkal s problémy, ale na jejich konci došlo k vzestupu a dosažení rekordu 6 213 diváků. Mezi 60. a 80. roky oddíl postihlo několik těžkých situací, které ale díky obětavosti členů přečkal.

V 90. letech začalo budování trávníku, zázemí a podobně. Obrovský rozvoj nastal v práci s mládeží. Na těchto základech pak klub v roce 2019 historicky postoupil do 2. ligy, což si ale všichni fanoušci jistě pamatují.

Opava, kde nikdo nechodí do práce – , jsme si vybudovali fanouškovskou základnu, která je postavená na tom, že fotbal jde dělat skromně. Stoprocentním profíkům se to ale moc nelíbí, že dáváme takový příklad. Fanoušci by nás možná rádi viděli v první lize, ale nevím, zda to jde dlouhodobě. Největší tlak na nás asi vytváří novináři. Po každé výhře jsou otázky, zda jdeme do ligy, jak dlouho se tam udržíme. Ale zase, je před námi osmnáct kol. S kolegy trenéry v republice si pokaždé pokládáme otázku, kdo sestoupí. Kolik bude potřeba bodů na záchranu? Vlašim teď vyhrála, dotáhla se na předposlední manšafy... Budou chtít spadnout? V žádném případě. Juniorské týmy Slavie, Sparty... Sparta jede do Varnsdorfu s úplně jinou sestavou, než hraje doma, kde si vypomůže hráči áčka. Proti nám jich bylo osm. Rozdíl v ceně na Transfermarktu (německý web, který uvádí tržní hodnotu hráčů z celého světa – pozn. red.) byl na hřišti dvě stě milionů korun. Tak kdo, Tábořsko, které posílilo a vyměnilo trenéra? Nechci být alibista, ale taky se mi nikdy nevyplatilo být velkohubý. Teď chceme vyhrát další zápas, ale pak ani nevím, s kým hrajeme. Nevím, s kým máme závěr, a ani mě to nezajímá. Hlavně získat co nejvíc bodů na podzim. A ty krásné cíle jako postup, to necháme na vás, novinářích, protože se o tom hezky píše i čte.

Co jste se za těch několik let v druhé nejvyšší soutěži naučil nejdůležitějšího?

Hráči i trenéři prochází určitým vývojem a já jsem byl velký bouřlivák, měl jsem problémy s rozhodčími. Tady jste v prostředí, kde by trenéři měli vystupovat nějakým způsobem odpovídajícím této funkci. Takže mám větší nadhled, zbytečně se nerozčiluji a spíš se dívám v zápase na naše mužstvo. A pracovitost. Ve třetí lize jsme trénovali čtyřikrát týdně, dnes máme šest až sedm tréninků plus zápas. Do toho video, sledování soupeřů, všechno se to musí zpracovat, takže o hodně víc práce s přípravou na utkání, než bylo v předchozích působištích. ■

Marek Dvořák | foto: Zdeněk Kolařík

Kolik podobně krásných a efektivních zakončení si nechal reprezentant Viktor Půlpán na sezonu?

Basketbalisté neskryvají ambice

Loni skončili v NBL třetí, letos má klub Basket Brno ještě větší ambice. „Chceme se prezentovat jako ambiciózní klub a chceme se posunout o stupeň výš,“ uvedl na předsezonní tiskové konferenci trenér Lubomír Růžička. „Náš tým chce předvádět rychlý a tvrdý basketbal, chceme být na špičce ligy,“ dodal rozehrávač Viktor Půlpán. Zatím to vypadá, že by jejich touha mohla být naplněna. Brno vstoupilo do sezony dvěma výhrami a dobře si vedlo také v přípravě.

(mad) | foto: Basket Brno

Jetsurfista Lukscheider je juniorským mistrem světa

Rodák z Brna Alex Lukscheider v říjnu ovládl šampionát v chorvatském Zadaru a stal se tak juniorským mistrem světa. Tím navázal na loňskou úspěšnou sezonu, v níž vyhrál i mistrovství Evropy. Ta pravá výzva jej ale čeká až příští rok, kdy se přesune do seniorské kategorie s tvrdší konkurencí a výkonnějšími stroji.

(mad)

Show zvaná NHL začala. Jak se do ní promítne Brno?

Již to jsou více než dva týdny, co sudí vhodili první puk na led Tampy Bay, čímž zahájili sezonu v NHL. Té se letos jako tradičně účastní řada hráčů, kteří se narodili v Brně nebo prošli Kometou. Dost možná největší postavou svého týmu bude gólman Karel Vejmelka, který si loňskými výkony řekl o novou smlouvu i post jedničky. O existenci bude bojovat Martin Nečas, jehož neslaná a nemastná sezona přes všechny nesnáze stačila na prodloužení kontraktu. Na větší šanci čekají Jakub Zbořil a Libor Hájek, kteří do ligy už nakukují. A třeba se vytáhne i některý z „farmářů“, například v Marlies číhající Filip Král.

(mad)

Favorit Brno se vrací ke kořenům

Nezůstal kámen na kameni. I tak se dá s jistotou nadsázkou popsat změna koncepce, kterou vyhlásil cyklistický klub Favorit Brno. Spolu s přijetím nové filozofie došlo také k personálním výměnám na pozicích trenérů.

Tradiční cyklistický klub s více než pětadesátiletou historií se rozhodl vrátit se ke kořenům a více se zaměřit na dráhovou cyklistiku, podobně jako ve vzdálenější minulosti. Zatímco dříve se účastnil především silničních závodů, nyní bude oba směry kombinovat. S tím souvisí také změna na postu hlavního trenéra: Františka Trkala nahradil Jiří Hochmann, bývalý dráhový reprezentant, dvojnásobný mistr Evropy v madisonu a odchovanec Favoritu.

Ten v době své aktivní kariéry dráhové a silniční závody úspěšně kombinoval. Sbírat body v obou disciplínách je tak nyní novým cílem Favoritu. „Stytem, jakým dokázal Hochmann propojit tato dvě odvětví, se řadí k výjimečným novodobým postavám tuzemské cyklistiky. Do konce své kariéry závodil na dráze i na silnici na vysoké úrovni, a proto věříme, že jeho angažováním se nám podaří přenést tyto zkušenosti i na naše závodníky,“ nastiňuje člen vedení klubu Josef Vaishar důvody spolupráce. „Na dráze se bude víc závodit i trénovat a tým mužů U23 bude určen zejména pro naše vlastní odchovance. Jeho základem budou Adam Křenek a Štěpán Široký, kteří se na dráhu specializují,“ dodává.

Rozpočet týmu zůstává stejný jako v predešlých letech, ovšem kádr se zúžil a snížil se i provozní náklady, takže na každého závodníka bude k dispozici více peněz. Klub se hodlá zaměřit na odchovance, nabízí ale zajímavé podmínky i sportovcům, kteří v Brně studují. Ke změnám došlo i na postech trenérů mládeže, přišli Jiří Janošek a Libor Matějka. „Chceme budovat od základů. Chceme nadchnout malé a mladé závodníky a závodnice a vychovat talenty, kteří budou mít možnost pokračovat ve Favoritu Brno i v kategorii U23,“ vysvětluje Matějka.

Marek Dvořák

SVĚT SE MĚNÍ, MY MĚNÍME ŠKOLU

střední
scioškola

22. listopadu
den otevřených dveří

gymnázium | přihlášky 1. - 3. ročník

brnostredni.scioskola.cz

X KOVOINOX

- Hliníkové lamely na ploty k rodinným domům
- Polotovary
- Zakázková výroba

www.kovoinox.cz
tel.: 770 180 005

**CHCEŠ
ZAZÁŘIT?**

PŘIDEJ SE K NÁM!

**STŘEDNÍ ŠKOLA
BRNO TRNKOVA**

www.sssebrno.cz
facebook.com/sssebrno
instagram.com/sssebrno

chladservis

Odborník na **DOMÁCI SPOTŘEBIČE**

PRODEJ A SERVIS

Křenová 19, Brno
tel.: 543 235 156

www.chladservis.cz

V rámci speciální nabídky
inzerce pro místní firmy můžete
v **Metropolitánu** inzerovat
již od 3 000 Kč + DPH měsíčně.

Tomáš KARAL

☎ 732 530 071

✉ karal@regvyd.cz

Při prodeji nemovitosti Vám garantuji

- lidský přístup
- videoprohlídku zdarma
- profesionální přípravu nemovitosti k prodeji
- 3D scan nemovitosti zdarma

Neváhejte mě kontaktovat a světe mi svoji nemovitost k prodeji či pronájmu

Nabízíme okamžitý výkup

Vaši nemovitosti za nejvyšší možnou cenu!

Vyplatíme Vám až 500 000 Kč při podpisu kupní smlouvy

Kupon na odhad tržní ceny nemovitosti zdarma

- prodej nemovitosti
- pro dědické řízení
- pro majetkové vyrovnání

21

Telefon: 777 729 415 • e-mail: ivana.filousova@century21.cz • www.ivanafilousova.cz

jaropojistka.cz ONLINE

JARO

KAMENNÁ POBOČKA
V BRNĚ

Objem motoru OA

Roční pojistné*

1001 - 1350 cm³

od **1.564,- Kč**

1351 - 1850 cm³

od **1.713,- Kč**

1851 - 2500 cm³

od **2.064,- Kč**

nad 2500 cm³

od **2.640,- Kč**

* Ceny pojištění na RČ: dle věku, bydliště a bonusu klienta, objemu, výkonu, stáří a značky vozidla platné ke dni tisku.

A **AKADEMIA**
gymnázium
základní škola
mateřská škola

Osmileté a čtyřleté všeobecné gymnázium,
ZŠ a MŠ v Brně-Lišni od roku 1992

Fakultní škola Filozofické a
Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity

PRIMÁNEM NA ZKOUŠKU – 29. 11. 2022

9:00-12:30, registrace akademy@akademy.cz

DVEŘE NA AKADEMII DOKOŘÁN

17. 1. a 14. 2. 2023, 15:30-17:30

www.akademy.cz

Zažijte polární záři v brněnském digitáriu

Islandská Aróra, povídání o dění na Slunci a Lovci auro-ry – to jsou tři dějství výpravného představení Polární záře z produkce Hvězdárny a planetária Brno, které je věnované možná nejkrásnějšímu nebeskému úkazu vůbec. Od listopadu v digitáriu.

Který nebeský úkaz je ten nejkrásnější? Ten vzácný? Ten plný emocí, kdy vám vytrysknou úžasem slzy? Ten, který nelze předpovědět a k jehož zhlédnutí musíte mít pekelné štěstí? Těžko říci. Určitě ale mezi ně patří polární záře. Hvězdárna a planetárium Brno poprvé v historii uvádí pořad o jejich křehké kráse, navíc v podobě premiérového představení o třech dějstvích.

První dějství – **Aróra** nezapře svůj islandský původ. Jak po vizuální, tak po hudební stránce jde o magický zážitek, jaký nabídnou právě jen díla z tohoto ostrova ledu a ohně. Seznámíte se s mytologickými příběhy, pomocí nichž si severské národy vysvětlovaly původ polárních září, zároveň však také se skutečnou fyzikální podstatou tohoto úkazu.

Ve druhé části se bude průvodce – odborný pracovník Hvězdárny a planetária Brno – věnovat tomu, **co se zrovna odehrává na viditelném povrchu Slunce**. Zda jsou patrné nějaké sluneční skvrny, které bývají předzvěstí polárních září.

Finále představení patří **Lovcům aurory**. Na třetím dějství spolupracoval produkční tým Hvězdárny a planetária Brno ve složení Pavel Gabzdyl, Pavel Karas, Roman Ponča a Tomáš Tichý. Vše odstartovala výprava na počátku letošního roku, která směřovala na Lofoty, malebné souostroví na dalekém norském severu. Cílem expedice bylo pořídit co nejlepší záběry polárních září pro naše digitárium. Nakonec ale vše dopadlo jinak...

Světlenky, tedy vstupenky na výjimečné představení **Polární záře**, získáte na www.hvezdarna.cz Brněnské digitárium jej uvádí ve středy, pátky a víkendy až do konce roku.

Zajímavá fakta o polárních zářích...

- Skutečné polární záře vypadají jinak než na fotografiích, kde se díky delším expozicím jednak rozmažou, jednak zobrazí i ty části, které jsou pro lidské oči neviditelné. Ve skutečnosti mění v průběhu pouhých sekund výrazně jasnost i rozlehlost.
- Mezinárodní termín „aurora borealis“ zřejmě jako první použil v roce 1619 italský astronom Galileo Galilei. Úkaz pojmenoval po Auroře, římské bohyni východu Slunce, a Boreasovi, bohu severního větru v řecké mytologii. Někteří historici pak připisují francouzskému filozofovi Pierru Gassendimu vytvoření názvu „polární záře“.
- Okamžik, kdy je severní, nebo jižní magnetický pól přímo mezi Sluncem a pozemským pozorovatelem, se označuje jako magnetická půlnoc. Ta je pak považována za nejlepší čas pro pozorování polárních září.
- Říká se, že Japonci věří, že z dítěte počatého pod polární září, vyroste silný, inteligentní, bohatý a dobře vypadající člověk. To je však úplná hloupost – Japonci tomu nevěří a nikdy nevěřili.
- Mezinárodní vesmírná stanice se pohybuje 400 km nad zemí, tedy ve stejné výšce, ve které se vyskytují nejvyšší polární záře. Její posádka tudíž někdy polárními zářemi prolétá, jindy se na ně dívá ze shora.
- Koncem srpna a začátkem září 1859 proběhla dosud nejsilnější pozorovaná sluneční bouře, která se označuje jako „Velká geomagnetická bouře“ z „Carringtonské události“. Dnes odhadujeme, že tehdy sluneční materiál stlačil zemskou magnetosféru na desetinu a nabitě částice pronikaly do zemské atmosféry jen 50 kilometrů nad povrchem. Generovaly se tak ohromující polární záře pozorovatelné i v tropických zeměpisných šířkách, jako je Kuba nebo Havaj. Bylo prý tehdy tolik světla, že šlo klidně číst noviny! Na telegrafních sloupech přeskakovaly jiskry, v některých případech byli operátoři zasaženi elektrickým proudem, jinde mohli odesílat a přijímat zprávy, aniž by zapojili baterie.

KODL
GALERIE

KODL – TRADICE OD ROKU 1885

Václav Špála: Welův mlýn na Otavě, olej na plátně, 1927, 65 x 81 cm
Vývolávací cena: 2 500 000 Kč, odhadní cena: 3 500 000 – 5 500 000 Kč

ZVEME VÁS NA PŘEDAUKČNÍ VÝSTAVU 24. 10. – 26. 11.

Aukce se koná 27. 11. v paláci Žofín
+ online na artslimit.com

www.galeriekodl.cz

Národní 7, Praha 1 • galerie@galeriekodl.cz • Tel.: +420 251 512 728, +420 602 117 440

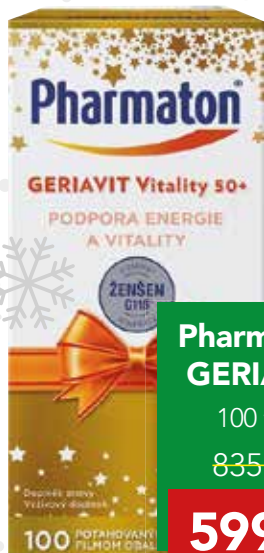

Lékárna Na Kobližné 7

Jedinečná otevírací doba:

všední dny: 7:00–21:30 | sobota a neděle: 8:00–20:00

Vánoční tipy z naší lékárny

Doplňky stravy

**Pharmaton
GERIAVIT**

100 tbl.
835 Kč

599 Kč

**Walmark
Marťanci**

+dárek čelovka

448 Kč

349 Kč

**GS Condro
DIAMANT**

100+50 tbl.
738 Kč

555 Kč

**Terezia
Hlíva ústřičná
s rakytníkem**

1+1 ZDARMA
438 Kč

329 Kč

Lékárna Na Kobližné, Kobližná 7 | lekkoblizna.cz

Akce platí od 1. 11. do 31. 12. 2022 nebo do vyprodání zásob.

Doplňky stravy nenahrazují pestrou a vyváženou stravu a zdravý životní styl. Čtěte pozorně příbalovou informaci.

jihomoravský kraj

RY202069401

Lenovo shop.cz

Váš průvodce světem Lenovo

Jsme jedním z největších dodavatelů Lenovo produktů na českém trhu a jako Lenovo Platinum Partner poskytujeme nejen autorizovaný servis, ale i široký výběr Lenovo produktů za speciální ceny.

ThinkPad 30

ThinkPad slaví 30 let!
Objevte naši akční nabídku na **Lenovoshop.cz**

Sleva 500 Kč - slevový kód:

TP500

Sleva platí na všechny notebooky Lenovo Thinkpad.
Neplatí pro akční položky, platnost do 31.12.2022.

www.lenovoshop.cz | +420 515 556 860 | lenovoshop@lenovoshop.cz

NOTEBOOKY | POČÍTAČE | SERVERY | MONITORY | TABLETY A DALŠÍ..

- 20 let na trhu
- program pro firmy
- slevy při odběru více kusů
- individuální konfigurace
- autorizovaný servis
- showroomy v Brně a v Zlíně

Lenovo

RY202095901